XVII. ročník, 19. december 2007, č. 26

Dvojtýždenník o nových knihách

cena 10 Sk

KNIŽNÁ REVUE

„Moje povolanie (teda to, ktorým sa živím) je aj o ustavičnom dokumentovaní a archivovaní. Preto (aj preto) mám právo pýtať sa, či sa neochudobňujeme tým permanentným úsilím o zaznamenanie, či nás to nezvádza k povrchnosti a nepozornosti, lebo môžeme sa k tomu predsa vrátiť. Ale klameme sa. V skutočnosti sa vrátiť nemôžeme, nikdy.“

Rozhovor s poetkou Annou Ondrejkovou čítajte na strane 12.

Z OBSAHU

03 Joseph RATZINGER – BENEDIKT VI.: Ježiš Nazaretský
04 Magdaléna CISÁROVÁ: Marhuľový sad
05 Marek KUPČO: Tri stromy
Anna VALCEROVÁ: Hľadanie súvislostí v básnickom preklade
Roman BRAT: Môj anjel sa vie biť
Ivica RUTTKAYOVÁ: Marylin miluje literatúru
Anna LACKOVIČOVÁ: Môj šupák Karol
08 John GRISHAM: Nevinný
09 Alessandro BARICCO: Tento príbeh
10 Verejná knižnica Jána Bocatia v Košiciach
11 S Máriusom KOPCSAYOM nad významom slov

www.litcentrum.sk

NAJPREDÁVANEJŠIE KNIHY

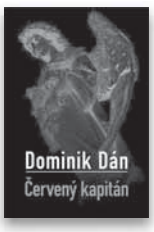

KNÍHKUPECTVO POD HRADOM
MIEROVÉ NÁMESTIE 28, 911 01 TRENČÍN
TEL.: 032/7434 258

Slovenské:

1. M. E. Matkin: Miluj ma ironicky – Vydavateľstvo Slovart
2. T. Keleová-Vasilková: Dúhový most – Ikar
3. K. Gillerová: Neodchádzaj – Slovenský spisovateľ

Zahraničné:

1. R. Khoury: Posledný templár – Aktuell
2. D. Steel: Sestry – Ikar
3. R. Cook: Kríza – Ikar

KNÍHKUPECTVO ĽUBICA
ZÁMOCKÁ 1, 901 01 MALACKY
TEL.: 034/772 6734

Slovenské:

1. M. E. Matkin: Miluj ma ironicky – Vydavateľstvo Slovart
2. D. Dán: Červený kapitán – Vydavateľstvo Slovart
3. P. Nagyová-Džerengová: Nepýtaj sa, kde som – Ikar

Zahraničné:

1. E. Adler: Hotel Riviéra – Remedium
2. S. Berry: Alexandrijská stopa – Ikar
3. J. Wasserman: Templári a Asasíni – Remedium

ARTFORUM
DOLNÁ 8, 875 90 BANSKÁ BYSTRICA
TEL./FAX: 048/415 1335

Slovenské:

1. M. E. Matkin: Miluj ma ironicky – Vydavateľstvo Slovart
2. M. Lasica – J. Štrasser: Bodka – Forza Music
3. J. Satinský: Listy z Onoho sveta – Ikar

Zahraničné:

1. L. Canfora: Gaius Iulius Caesar. Demokratický diktátor – Vyšehrad
2. A. Woody: Čirá anarchie – Argo
3. N. Mason: Pink Floyd – BB art

CENA LITERÁRNEHO TÝŽDENNÍKA KARDINÁLOVI KORCOVI

Spolok slovenských spisovateľov a redakcia Literárneho týždenníka na základe kvalitatívnej reflexie príspevkov publikovaných v časopise Spolku slovenských spisovateľov udelili Cenu Literárneho týždenníka za významný prínos k rozvoju slovenskej literatúry a k duchovnému zveľaďovaniu slovenskej spoločnosti Jeho Eminencii kardinálovi Jánovi Chryzostomovi Korcovi. Ocenenie odovzdali 28. 11. 2007 v reprezentačných priestoroch Domova slovenských spisovateľov v Budmerickom kaštieli za SSS predseda PhDr. Ján Tužinský, PhD., a tajomník Mgr. art. Pavol Janík, PhD., za Literárny týždenník šéfredaktor PhDr. Jozef Bob a predseda redakčnej rady Mgr. Drahoslav Machala v prítomnosti vedúceho Kancelárie prezidenta SR prof. JUDr. Milana Čiča, DrSc., a ďalších významných osobností kultúrneho a spoločenského života, ktoré sa zúčastnili na konferencii pri príležitosti 20. výročia vzniku Literárneho týždenníka a na prezentácii knižnej publikácie ***Letokruhy Literárneho týždenníka***. Podujatie sa uskutočnilo pod záštitou prezidenta Slovenskej republiky doc. JUDr. Ivana Gašparoviča, CSc., a s finančným príspevkom Ministerstva kultúry SR.

-pj-

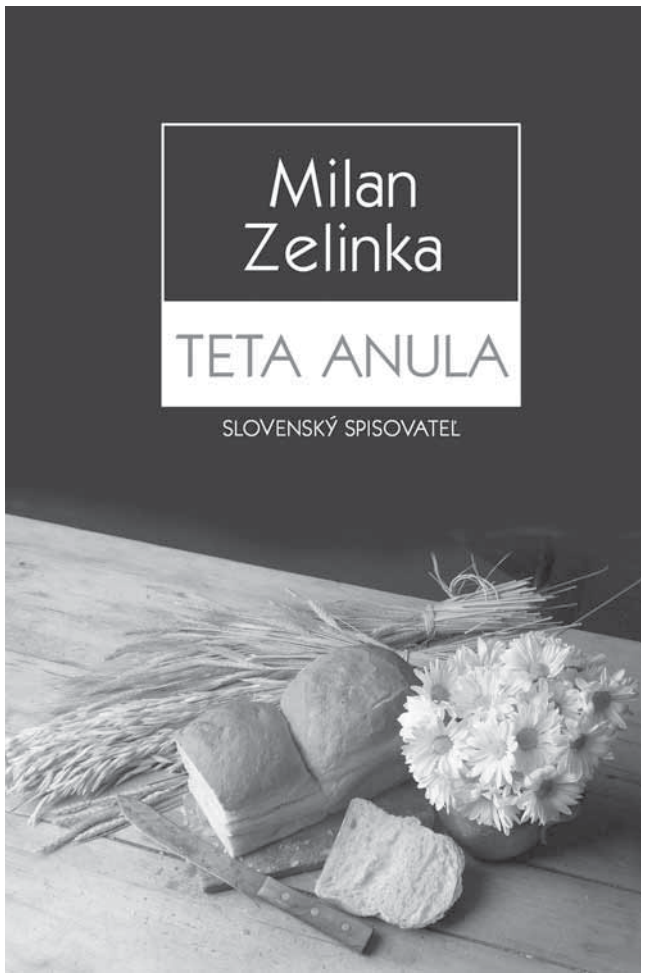

NA MARGO VIANOČNÉHO POSOLSTVA

V októbri bolo v jeruzalemskom Múzeu biblických krajín poldňové sympózium o monoteizme, o troch abrahámovských náboženstvách: židovstve, kresťanstve a isláme. V bohato ilustrovanom katalógu vydanom pri tejto príležitosti boli články predstaviteľov týchto troch svetových náboženstiev, ale na sympóziu chýbal predstaviteľ islámu, ktorý napísal esej uverejnenú v katalógu. Keď som sa pýtal prečo, odpovedali mi, že neprišiel pravdepodobne preto, lebo sa obával možných nepríjemných otázok či poznámok zo strany prítomných židovských veriacich, ktorých bola na sympóziu v preplnenej sále väčšina. Pritom jeho esej bola veľmi pekne napísaná a domnievam sa, že každý, kto nie je vo svojej viere fundamentalisticky založený, mohol by s ním plne súhlasiť.

Niečo je už tradične choré medzi týmito troma náboženstvami. Strach z možnej kritiky je len jednou stránkou zložitých vzťahov. Iste islámu chýba sebakritická reflexia, ale s tým sa ťažko dá niečo robiť. Ani židovstvo, ani kresťanstvo v tom nič nezmôžu. Treba niečo iné.

O malom dieťatku, ktorého narodenie si na vianočné sviatky pripomenieme, písal muslimský autor veľmi sympaticky, a dnešní Židia, veriaci či svetskí, mali čas zabudnúť na to, čo sa pričinením ich najvyšších predstaviteľov stalo na Golgote. Iste väčšina z nich vie, že toto dieťa, neskoršie ako dospelý človek, svojím učením a odkazom, medziiným, aj na najlepšie stránky ich viery, pomohlo či pomohol premeniť svet.

Pripomínam najkrajšie slová vianočného posolstva z betlehemských nív: pokoj, *shalom, selam*, ktoré nám každoročne odkazujú, že najmä my: kresťania, židia a muslimovia, tvoriaci najväčšie náboženské spoločenstvo (ekuménu) tohto sveta by sme sa mali neustále usilovať o vzájomnú komunikáciu a dorozumenie, ktoré dnešnému ľudstvu chýbajú a budúci svet ich bude čím ďalej tým väčšmi potrebovať.

Marián Gálik

Milan Zelinka

Teta Anula

Bratislava, Slovenský spisovateľ 2007

Teta Anula je jedenásta kniha Milana Zelinku, prozaika pochádzajúceho zo západného Trnavska a natrvalo zakotveného v charizmatickom Papíne na východnom Slovensku (rodisko Michala Chudu a Jána Pataráka, dočasný domov Václava Pankovčína), ktorý sa stal predobrazom jeho literárneho Mamkova, mestečka, kde sa odohráva väčšina jeho magických príbehov. Iba predvlani sa Zelinkovo krasopísanie po desaťročnej odmlke prekvapivo pripomenulo knihou poviedok (finalista literárnej súťaže Anasoft Litera), teraz sa pripomína opäť prekvapivo, no v trocha inom zmysle. ***Teta Anula*** akoby chcela dopovedať všetky tie zámlky, nedopovedanosti a hlavne uletenosti, ktorých v Zelinkovej próze bolo vždy neúrekom, a spravodlivo porátať všetko, čo sa porátať dá, ak by z tých precitlivených literárnych absurditiek nebodaj bol dakomu odskočil do oka íverček alebo zadrela sa do palca triesočka. Lebo literárna postava tety Anuly akoby bola stvorená kvôli zmierovaniu, súladu a odpúšťaniu: aj všetko okolo nej je také – mäkké, tvarovateľné, nejednoznačné, zjednocujúce a rozhrešujúce. Má nepochybne reálny pravzor (ako napokon všetky Zelinkove prózy), ale práve tento duchovný rozmer zrejme najlepšie vystihuje momentálny status quo spisovateľa, ktorý sa vždy chvel a nemenej prel o životnú pravdu.

Príznačné je už to, že Zelinka sa opäť vracia na Trnavsko: od Cífera po Šenkvice, od Igramu po Senec, od Vištuku po Grob. Tento priestor je plný jeho minulosti, plný nedospelej vervy a predovšetkým plný ľudí, ktorí tak trochu protirečia osamotenému hypersenzitívovi márne hľadajúcemu porozumenie medzi ľuďmi ovládanými vlastnými záujmami zo Zelinkových ťažiskových próz. Teta Anula je kladný vzor a štrnásťročný rozprávač jeho nedeklarovaný obdivovateľ. Teta Anula je pracovitá dedinská vedma, vrelo veriaca, sklamaná chlapmi a verná svojim priateľstvám, sľubom i prirodzeným etickým princípom, rozprávač je jej pozorovateľ, ktorý len akoby nedopatrením prezradí svoje hriechy a poodkryje svoje chlapčensky roztúžené vnútro. Teta Anula, robotná, nevydatá, nábožná kresťanka a majiteľka dvoch kôz symbolizujúcich deportovaných Židov nie je ani tak postava ako princíp, ktorý má ochrániť rodinu, neodvratne sa rozpadajúcu pod náporom historických udalostí (najmä vojnové a povojnové časy) a civilizačných peripetií. Pod jej ochranou sa ani rozprávač nestráca vo vlastných blúdeniach a zostáva najmä chlapcom s detstvom hodným zaznamenania, ale aj s povinnosťou čo najhodnovernejšie zhodnotiť celú tú rodovú ságu, v ktorej sa udialo toľko ľudských i dejinných paradoxov, že ich možno pochopiť len cez niečo integrálne a celistvé, v tomto prípade cez čistý a cnostný život tety Anuly. Preto je rozprávač taký triezvy a vyrovnaný, preto nad rodovými postavami, i keď vonkoncom nie zápornými, sa klenie krásna aura tety Anuly, bez ktorej by sa množstvo írečitých postavičiek stratilo v nevýraznej neurčitosti. Ona dáva zmysel aj rozprávaniu o detstve, aj rozprávaniu o dejinách a bezbranných ľuďoch v nich. Iba v niekoľkých z dvadsiatich piatich kapitoliek sa rozprávanie približuje k niekdajším Zelinkovým magickostiam s absurdným nádychom, vo väčšine zostáva triezvo kronikárske, nevzrušivé, disciplinované a štylisticky čisté. Ak čakáme neodmysliteľný humor, nájdeme ho predovšetkým v dialógoch, založených na ľubozvučnej západoslovenčine a dokresľujúcich miestopis i charakter postáv. Medzi najsilnejšie pasáže knižky patria epizódy, či celá línia Anulinho vzťahu k Židom, vrcholiaca prirodzeným skonaním Anuliných kôz, ktorých podivuhodné súručenstvo s hrdinkou sa podľa všetkých pravidiel vyjaví až v závere knihy. Pravdaže, celý príbeh tety Anuly a napokon i celé rozprávanie je podfarbené silným, pre Zelinku typickým, sociálnym akcentom.

Isteže, Zelinkovo neexhibicionistické rozprávačstvo možno málo ladí s expresivitou dnešnej prózy, no aj tak treba v ňom vidieť zmysluplný autorský pokus o rozšírenie viacznačnosti vlastnej prozaickej výpovede, rovnako ako vytrvalé hľadanie obsahu pre prozatérstvo súčasnosti.

K tejto recenzii treba už len bez komentára odcitovať to, čo je napísané v tiráži knihy: „Na vydanie tejto knihy prispelo MK SR čiastkou 40 000 Sk, autor Milan Zelinka čiastkou 30 000 Sk.“

Alexander Halvoník

ISSN 1210 - 1982, ISSN 1336 - 247X

ZRKADLÍME

„Aforizmy sa nerobia podľa receptu na delo: vezmi dieru a obaľ ju kovom, ale podľa sochárskych technológií. Vezmi hmotu slova a osekaj všetko zbytočné. To, čo zostane, je aforizmus.“

Daniel Hevier, Týždeň 49/2007

KDE BOLO

- **Francúzsky inštitút v Bratislave** – prezentácia knihy François SOULAGES ***Vymazaný muž / L'Homme effacé*** – 28. novembra
- **Kníhkupectvo Panta rhei v bratislavskom Poluse** – prezentácia knihy ***100 najlepších slovenských vín 2007*** spojená s ochutnávkou – 30. novembra
- **Tekovská knižnica v Leviciach** – prezentácia knihy Miroslava PIUSA ***Kronika znovuobjaveného času*** – 3. decembra
- **Kníhkupectvo Ex Libris na Prepoštskej 4 v Bratislave** – prezentácia knihy Vladimíra KOVÁČA ***Pánom života je čas*** – 5. decembra
- **Kníhkupectvo Dobrá kniha v Trnave** – prezentácia debutu Pavla TOMAŠOVIČA ***Nič v krajine nikoho*** – 8. decembra
- **Pivnička na Palackého ul. 2 v Bratislave** – prezentácia debutu Petra GETTINGA ***Klietky*** – 9. decembra
- **Klub slovenských spisovateľov v Bratislave** – autorské čítanie Anity TEŠOVIČOVEJ – 10. decembra
- **Oravská knižnica A. Habovštiaka** – prezentácia knihy Ivan DAUDA ***Tu som*** – 10. decembra
- **Kníhkupectvo Ex Libris na Prepoštskej 4 v Bratislave** – prezentácia ***Kalendárky 2008*** – 11. decembra
- **Mozartova sieň v Bratislave** – prezentácia nemeckého prekladu historického románu Antona HYKISCHA ***Čas majstrov*** – 11.decembra
- **Cyrilometodská bohoslovecká fakulta v Bratislave** – prezentácia knihy Róberta LETZA ***V hodine veľkej skúšky*** **– 12. decembra**
- **A4 nultý priestor na Nám. SNP v Bratislave** – prezentácia diela Peter ŽALMAN: ***Architektonický atlas Bratislava 1970 – 2006*** – 17. decembra
- **Primaciálny palác v Bratislave** – predajná výstava katolíckych kníh – do 22. decembra

KDE BUDE

- **Katolícka jednota v Trnave** – prezentácia kníh vydavateľstva DACO J. PEREGO: ***Jozef a Kiko*** (kocúr rozpráva o živote pápeža Benedikta XVI.) a Jozef MIKLOŠKO: ***Ako sme boli malí – odtajnené po 60 rokoch*** – 19. decembra o 17.00
- **Klub slovenských spisovateľov v Bratislave** – prezentácia kníh vydavateľstva DACO J. PEREGO: ***Jozef a Kiko*** a Jozef MIKLOŠKO: ***Ako sme boli malí – odtajnené po 60 rokoch*** – 15. januára o 15.00
- **Slovenské národné literárne múzeu SNK v Martine** – výstava o exilovom autorovi, pedagógovi a vydavateľovi Jánovi Okáľovi – do 19. januára

Na už tradičnej Ikariáde spojenej s odovzdávaním vydavateľských cien Ikaru si Zlaté pero prevzal Kamil Peteraj. Kým o Zlatom pere rozhodujú literárni kritici, o Zlatých a Platinových knihách rozhodujú čitatelia jednoducho tým, že ich kúpia. Aj tento rok je najpredávanejšou slovenskou autorkou Táňa Keleová-Vasilková, ktorá si prevzala dve Zlaté knihy za romány ***Modrý dom*** a ***Dúhový most*** a štyri Platinové knihy za romány ***Pozlátka, Čaro všednosti, Tichá bolesť*** a ***Modrý dom.***
Riaditeľka vydavateľstva Valéria Malíková prezradila, že tento mesiac sa v novej edícii Ikaru Knihy na počúvanie objaví CD ***Modrý dom***. Audioknihu nahovorila autorka.

Foto Peter Procházka

Zamarovského cenu dostal Vladimír Babnič

Literárnu cenu Vojtecha Zamarovského za trvalý prínos do literatúry faktu si v sále Veľvyslanectva ČR v Bratislave prevzali 3. decembra Robert Kvaček z ČR a Slovák Vladimír Babnič.

Každý druhý rok sa Cena Vojtecha Zamarovského udeľuje aj českému autorovi. Česká Cena Miroslava Ivanova za literatúru faktu sa udeľuje zase každý druhý rok aj slovenskému autorovi.

Obaja ocenení autori si prevzali plastiku a grafický list Petra Galvánka. Roberta Kvačeka predstavil historik Valerián Bystrický, Vladimíra Babniča predseda poroty Slavo Kalný. Obaja tohtoroční laureáti sa vyznali zo svojho obdivu k dielu Vojtecha Zamarovského a poďakovali za ocenenie svojej práce touto prestížnou cenou.

Románske literatúry a Revue svetovej literatúry

V zasadacej sále Ústavu svetovej literatúry SAV sa 28. novembra konala beseda o tematických číslach Revue svetovej literatúry, ktoré sa venovali románskym literatúram. Významná odborníčka a prekladateľka z rumunčiny Libuša Vajdová hovorila o dvoch číslach, v ktorých bola zastúpená rumunská literatúra (1/2007 a 3/2007). Zatiaľ čo v prvom tohtoročnom čísle revue poskytla dôveryhodnú informáciu o stave vo svete dnes veľmi úspešnej literatúry, ako aj zodpovednú selekciu artefaktov, tretie číslo prinieslo profil a výber z tvorby veľkého spisovateľa a religionistu Mirceu Eliadeho pri jeho storočnici.

Romanista Ladislav Franek vysoko hodnotil tie čísla Revue, v ktorých sa objavili infomácie, ako aj výbery z tvorby portugalsky písanej (Portugalsko, Brazília, Mozambik, Angola...) a potom hispánsko-americkej literatúry. Vo všetkých týchto prípadoch je spoločným menovateľom to, že k slovenskému čitateľovi prenikla úplne neznáma literárna tvorba, ktorá je však vo svete už dávno známa a slávna.

Šéfredaktorka Revue svetovej literatúry Jarmila Samcová informovala o tom, čo sa v najbližšom období v časopise pripravuje. **-mr-**

Nepýtaj sa, kde som

Už štvrtú knižku spolu s priateľmi a novinármi uviedla do života 30. novembra Petra Nagyová-Džerengová. Volá sa ***Nepýtaj sa, kde som*** a autorka prezradila, že motív jej prišiel na um, keď s tromi malými deťmi čakala v aute na manžela, ktorý išiel po benzín. Čo by sa stalo, keby sa nevrátil? Manžel hlavnej hrdinky novej knihy odišiel (a na rozdiel od autorkinho manžela) nevrátil sa. Predchádzajúce tri knihy ***Chcem len tvoje dobro***, ***Za to mi zaplatíš***!, ***Pozri sa na seba*** sa rýchlo stali najpredávanejšími knihami vo viacerých kníhkupectvách.

Kľúčik od trinástej komnaty

V pondelok 10. decembra sa v bratislavskom Svete knihy konala prezentácia debutu Ľubice SUBALLYOVEJ ***Kľúčik od trinástej komnaty*** s krásnymi ilustráciami Juraja Martišku.

V prázdninovom príbehu deti pátrajú, čo sa skrýva za zamknutými dverami záhadnej izbietky v starobylej rodinnej chalupe kdesi medzi tajchami a starými štôlňami Štiavnických vrchov. Na mieste, kde každý kameň dýcha históriou... Rozlúštia mladí pátrači záhadu trinástej komnaty a jej podivného obyvateľa?

Krehký príbeh s nádychom tajomstva prezradí veľa aj o „trinástej komnate“ vo vzťahoch – kamarátskych, súrodeneckých, rodičovských, skrátka, medziľudských, pri ktorých naša zvedavosť môže niekedy narobiť takmer nenapraviteľné škody... Knihu vydalo Vydavateľstvo Matice slovenskej.

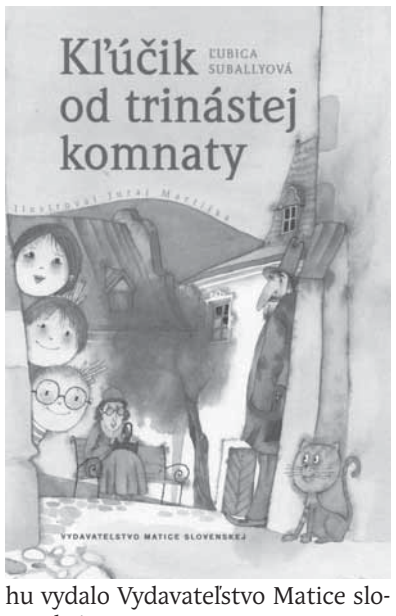

Jedenáste vydanie Modlitbičiek

Modlitbičky Milana Rúfusa patria medzi najpredávanejšie knihy už roky. Nové, už jedenáste vydanie so snivými ilustráciami Petra Uchnára je darčekom, ktorým urobíte radosť každému. Veď ako hovorí básnik: *„Pieseň. Modlitbička. Rozprávka.*

Tak sa volali tri sestry – sudičky nášho detstva. A stále ma neopúšťa pocit, že sme mali šťastie, keďže to bolo tak.“ Doprajme toto šťastie aj dnešným deťom. *„Nevedia prečo, / no veľmi im to treba. / A možno ešte viacej ako chleba. / Aby im v duši pusto nebolo. / Aby ich mali radi okolo.“*

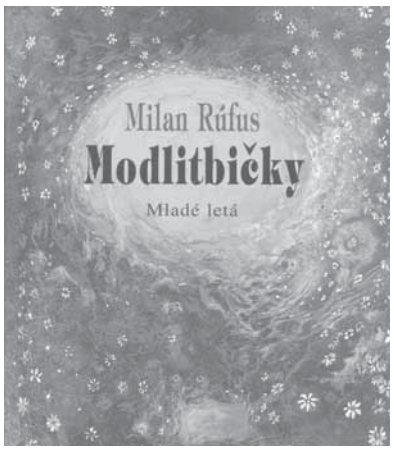

Pokus o portrét

Zdá sa, že rozhovory s osobnosťami patria k najobľúbenejším žánrom nielen v médiách, ale momentálne i na knižnom trhu. Nečudo, že i Televízia TA3 sa rozhodla prezentovať svoju reláciu ***Portrét*** v rovnomennej knižnej podobe v spolupráci s vydavateľstvom SPN – Mladé letá. Petr Bohuš, súčasný moderátor relácie zaradil do knihy 29 rozhovorov aj deväť od Gabriely Piroškovej, ktorá reláciu moderovala od februára do augusta 2006, preto by bolo vhodné uvádzať ju ako spoluautorku aj na titulnej strane, nielen pri predstavovaní v závere knihy.

Myšlienka venovať sa významným osobnostiam Slovenska je sama osebe chvályhodná. Najmä keď sa popri už toľkokrát predstavovaných umelcoch či športovcoch, objavujú aj vedci, lekári, či reprezentanti iných oblastí nášho života. Osobne oceňujem predstavenie osobností menej známych širokej verejnosti. Napríklad storočného tvorcu vodných diel ako Oravská priehrada alebo Gabčíkovo – profesora Petra Danišoviča, či špičkového slovenského vedca, ktorý sa podpísal pod revolučný objav pri výskume Alzheimerovej choroby – profesora Michala Nováka.

Mimochodom, Petr Bohuš jasne definuje kľúč výberu hostí relácie – výnimočných osobností, ktoré milujú svoj odbor, dosahujú vynikajúce výsledky a dokážu ich odovzdať ostatným. Nebol mi však celkom jasný kľúč zaradenia jednotlivých rozhovorov v knihe, keďže autor zamietol kalendárny princíp podľa dátumu vysielania a spoľahol sa iba na striedanie profesií.

Možno mať síce niekedy pocit, že český autor svojich slovenských hostí, predovšetkým hercov, s ktorými je našinec zžitý, tak trochu akoby „objavoval“ z diaľky. Inokedy však práve táto skutočnosť v dnešnom globálnom svete zaiskrí nečakaným poznaním.

Kniha ***Portrét*** je dokumentom o vydarenej relácii. I keď nie každý rozhovor v nej poskytuje dostatok informácií (chýba mi napríklad v perexe hoci aj dátum narodenia) a na malom priestore je skôr pokusom o portrét, než portrétom samotným. V každom prípade však človeka poteší, že ide o kultivované rozhovory, kde sa na rozdiel od zaužívaných trendov, človek nedozvedá o banalitách, ale o životnej filozofii naozajstných osobností a nejedna myšlienka pôsobí inšpirujúco.

Škoda, že pri korektúrach ušli pozornosti editorky niektoré malé chybičky krásy. Napríklad, ženský tvar otázky, keď je moderátorom muž, alebo že Štúdio S už dávnejšie zmenilo názov na Štúdio L+S.

Elena Ťapajová

Ako sme boli malí

Sériou prezentácií po slovenských mestách, ktoré budú pokračovať aj v novom roku, predstavil autor a vydavateľ v jednej osobe Jozef MIKLOŠKO svoju knihu ***Ako sme boli malí – odtajnené po 60 rokoch.*** Je veselým pokračovaním autorovho debutu ***Prísne tajné – ako sme boli malí***, ktorého sa predalo 12 tisíc výtlačkov. 60 rokov po týchto udalostiach sa hrdinovia knihy stretli a zaspomínali si na krásne časy mladosti v Nitre pod Kalváriou. Na 50. výročie Kalvárskych olympijských hier pripravili IV. Kalvársku olympiádu so stovkou Kalvárčanov s vekovým priemerom 66 rokov, ktorí spolu prežili dni radosti, súťaží a spomienok. Kniha plná humoru sa začína tým, ako sa autor stal starým, čo sa v jeho živote zmenilo a čo sa nezmení. K ***Prísne tajnému – Ako sme boli malí*** (3. vydanie – je súčasťou knihy) prináša odtajnený komentár:

prezrádza „vinníkov“ a odhaľuje ich „hriechy“. Nové humorné príhody z mladosti dokazujú, že život sa dá ľahšie prežiť s úsmevom. Záver je opisom neobyčajného, prísne tajného stretnutia... Na besedách s čitateľmi Jozef Mikloško predstavuje aj milú knihu J. PEREGA ***Jozef a Kiko.***

Nová európska dráma

Prezentácia knihy ***Nová európska dráma, alebo veľký podvod*** (Ako koncom 20. storočia využili začínajúceho autora na to, aby európskemu divadlu nanútil britský trend násilia), ktorú preložil z chorvátčiny Ján Jankovič, sa za účasti autorky Sanje Nikčevićovej konala na Veľvyslanectve Chorvátskej republiky v Bratislave. Ide o prvý preklad teatrologickej monografie z južnoslovanských jazykov.

Nevyužité myšlienky

Vodka nás nedrží nad vodou.

Pavol Janík: Zašifrovaná jeseň, CCW 2007

Joseph Ratzinger – Benedikt XVI.: Úvod do kresťanstva

Trnava, Dobrá kniha 2007. Preklad František Rábek

Od začiatku pontifikátu súčasného pápeža čoskoro ubehnú tri roky a vydavateľstvo Dobrá kniha za ten čas stihlo sprístupniť našim čitateľom jeho dôležité diela. Drží tak krok najmä so západným svetom, kde sa stretávajú s veľkou publicitou, ale aj ohlasmi kresťanov i nekresťanov. Od roku 2005 tak postupne vyšli: ***Z môjho života. Autobiografia***, ***Duch liturgie***, ***Zasiahnutí neviditeľným***. V tomto roku vychádzajú teologické prednášky ***Úvod do kresťanstva***, ktoré chceme predstaviť na nasledujúcich riadkoch a úplne čerstvo sa na pultoch kníhkupectiev objavuje kniha ***Ježiš Nazaretský*** – venujeme sa jej v ďalšom príspevku.

Texty z ***Úvodu do kresťanstva*** vznikali pred tridsiatimi rokmi, v období čerstvých impulzov z Druhého vatikánskeho koncilu, v mnohých ohľadoch prelomového v prehodnocovaní kontaktu kresťanstva s modernou dobou a jej fenoménmi. Autor ich prednášal vysokoškolským študentom v Tübingene. Vyplýva z toho ich charakter a zacielenie; treba však ešte zdôrazniť, že roky im neubrali na aktuálnosti a adresnosti, práve otvorenou a produktívnou konfrontáciou náboženstva so súdobým i súčasným svetom. Joseph Ratzinger kombinuje bravúrne štylizovanie s vecnosťou celého prejavu: v úvahách zohľadňuje možnosti chápania poslucháčov, tému preto komponuje ako postupný výklad s dôslednou argumentáciou zahŕňajúc do svojho diskurzu teológiu, fi-

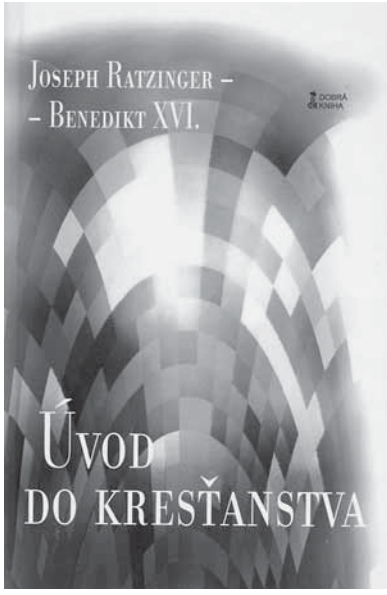

lozofiu a históriu. Cieľom výkladu je podať základné informácie o kresťanstve, od všeobecných otázok až po konkrétne články viery, čomu zodpovedá koncepčná štruktúra. Po troch *Predslovoch* (k vydaniu z roku 2000, k prvému vydaniu z roku 1968 a k desiatemu vydaniu (1969)) kniha pokračuje časťou *Úvod: „Verím – Amen“*, po nej sú ťažiskové časti s jednoduchými názvami: *Boh*, *Ježiš Kristus*, *Duch a Cirkev*. Strohé názvy korešpondujú so zámerom neodvádzať pozornosť druhotnými kontextami a koncízne sledovať centrálnu líniu vysvetľujúceho rozprávania o Bohu a Kristovi cez Apoštolské vyznanie viery (Krédo).

Joseph Ratzinger zdôrazňuje praktický rozmer chápania Boha, realitu viery a jej živosť smerom k spoločnosti, nie privátne predstavy Boha a nadbytok mystiky neraz motivovanej módou a honbou za tajomstvom. Boh sa stal konkrétny v Kristovi, jeho kresťanský obraz je obrazom Osoby, Lásky a Logosu, teda rozumného poriadku v stvorení. Ratzinger začína definovať kresťanstvo cez vieru, cez prvé a posledné slovo Kréda (Verím a Amen), cez situáciu človeka postaveného pred otázku Boha, pričom dokonca vyzdvihuje pochybnosť, ktorá v istom zmysle môže pomáhať komunikácii veriacich a neveriacich: *„ona otvára veriaceho pre pochybujúceho a pochybujúceho pre veriaceho“*. Viera je formou vzťahu k sebe a ku skutočnosti, zahŕňa prijatie neviditeľného ako vlastnú a základnú skutočnosť. To sa v súčasnosti narúša uprednostňovaním historizmu (redukcia pravdy na fakty), takisto technického myslenia (sústredenosť na uskutočniteľnú budúcnosť) – viera je naproti tomu *„na poznanie neredukovateľná, poznaniu nedostupná forma postoja“*, ktorá je človeku pevným bodom a zmyslom. Ratzinger upozorňuje na dôležitosť viery ako dialógu, viery v kresťanstvom spoločenstve – Cirkvi, ide až k myšlienke, že kresťanská viera *„nie je idea, ale život“*.

V dvoch ďalších častiach rozpracúva základné témy kresťanstva: Boha a Ježiša Krista. Jeho text akoby dispozične určovali najčastejšie otázky hľadajúcich, preto je mimoriadne obsažný a koncentrovaný; odpovede v ňom nájde najmä náročný čitateľ. Posledná časť súvisí aj s poslednými výrokmi Kréda týkajúcimi sa Ducha Svätého.

Kniha súčasného pápeža múdro, krásne, v mnohých aspektoch novátorsky, referuje cez interpretáciu Kréda – základných článkov kresťanskej viery – o najrozšírenejšom zo svetových náboženstiev. Nechce nič nanucovať, čitateľa ponecháva v jeho reakcii slobodného...

Joseph Ratzinger – Benedikt XVI.: Ježiš Nazaretský

Trnava, Dobrá kniha 2007. Preklad Jaroslav Cepko

Oproti publikácii ***Úvod do kresťanstva*** je tento titul z pohľadu autora aktuálnejší. Písať ho začal Joseph Ratzinger roku 2003, no dokončil ho až Benedikt XVI., pričom si treba uvedomiť, že ide o prvý diel (podtitul: ***Od krstu v Jordáne po premenenie***) projektu osobného hľadania Ježiša ako historicky zmysluplnej a hodnovernej postavy cez interpretačné sondy do evanjelií. Text písaný esejistickým štýlom charakterizuje najmä úvahovosť, čím pôsobí prístupnejšie aj pre širšie vrstvy čitateľstva. V kontexte súčasnej knižnej produkcie, ktorá okolo Ježiša pre trhovú úspešnosť neustále nafukuje bublinu nových a nových tajomstiev a senzačných odhalení, pôsobí pápežovo dielo triezvo a seriózne. Východisko má v evanjeliách a v celej Biblii, metodologicky ide ponad historicko-kritickú metódu ku kánonickej exegéze, teda k čítaniu *„jednotlivých textov Biblie z hľadiska jej celistvosti“*. Ukazuje sa, že práve Ježiš je garantom tejto celistvosti a hľadanie Benedikta XVI. sa sústreďuje na sceľovanie historického Ježiša s Ježišom viery. Priepasť medzi nimi patrí k zdrojom divokých, špekulatívnych, domýšľavých verzií chápania života, učenia a účinkovania Ježiša Nazaretského a vedie k tvorbe nových mýtov. K exaktným predpokladom analyticko-interpretačných kontemplácií pridáva pápež v prvom rade vieru, vieru v Ježiša ako Božieho Syna, Učiteľa a Vykupiteľa, zjavovateľa Boha Otca, toho, ktorý s ním zotrváva v dialógu ako nikto pred ním a po ňom – z tváre do tváre.

Desať kapitol knihy sa viaže k určujúcim udalostiam a momentom Ježišovho verejného účinkovania a ich stvárneniu v štyroch evanjeliách: ku krstu, k pokušeniam na púšti, k ohlasovaniu Božieho kráľovstva, k reči na vrchu o blahoslavenstvách, k modlitbe Otče náš, k voľbe dvanástich apoštolov, k rozboru podobenstiev, k obraznosti Jánovho evanjelia, k udalosti premenenia Ježiša (na vrchu Tábor) až k výpovediam Ježiša o sebe, o vlastnom synovstve a jedinečnej úlohe vo vzťahu človeka a Boha. V každej kapitole

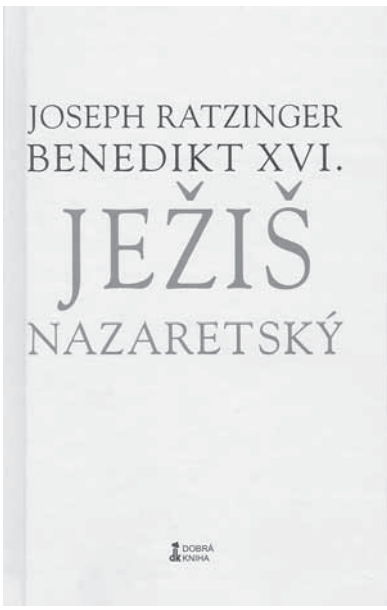

ide predovšetkým o odhaľovanie súvislostí Ježišovho života so Starým zákonom, s neskoršími výkladmi, ale aj z konkrétnymi historickými udalosťami, zdôvodňovanie príčin jeho učenia a poslania, a takisto o argumentáciu jeho trpiteľského osudu. Za autenticky ježišovské napríklad pápež označuje spojenie Ježišovej kenózy (zrieknutie sa seba samého) a slávy, v ktorej sa zjavil po ukrižovaní a aj tej, ktorá súvisí s druhým príchodom na tento svet. Takisto vyzdvihuje univerzálnosť a nadčasovosť jeho poslania, cez Jánovo evanjelium ho stotožňuje s nebeským chlebom či so samotným Životom...

Práve Ježiš je hlavnou postavou týchto adventných dní, dní radostného očakávania – zvykneme vravieť, že patrí k našej kultúre a našej civilizácii, mnohí ho majú prečítaného, múdro dokážu zhodnotiť pre a proti, a tak si neraz žijeme v presvedčení, že už sme sa všetkého dočkali. Benedikt XVI. však môže svojou knihou znovu inšpirovať zmysel čakania, podnietiť sviežu a zásadnú otázku, vzbudiť nádej.

Radoslav Matejov

KNIHA ROKA 2007
Stav k 13. decembru

Počet hlasov

KNIHA ROKA

1. P. Bilý: Don Giovanni – Slovenský spisovateľ	39
2. K. Peteraj: Čo sa šeptá dievčatám – Ikar	18
3. M. Rúfus: Vernosť – Slovenský spisovateľ	14
4. P. Nagyová-Džerengová: Pozri sa na seba – Ikar	13
5. P. Holka: Modrý anjel – Ikar	12

DEBUT ROKA

1. M. Solčanská: Aprílové dievča – Ikar	27
2. P. Tomašovič: Nič v krajine nikoho – Spolok sv. Vojtecha	18
3. Z. Šulajová: Džínsový denník – Slovenský spisovateľ	9
4. A. Lackovičová: Môj šupák Karol – Ikar	7
5. R. Sidor: Prvá kniha – OZ Slniečkovo	6

VYDAVATEĽSTVO ROKA

1. Ikar	61
2. Slovenský spisovateľ	46
3. Aspekt	20
4. Vydavateľstvo Slovart	11
5. Nebojsa	8

ANKETOVÝ LÍSTOK - KNIHA ROKA 2007 **KNIŽNÁ REVUE**

1. Na **knihu roka** navrhujem:

.....

(autor, názov, vydavateľstvo)

2. Za **debut roka** navrhujem:

.....

(autor, názov, vydavateľstvo)

3. Za **vydavateľstvo roka** navrhujem:

.....

Meno a adresa odosielateľa: .....

.....

.....

(podpis)

Svoje hlasy do ankety KNIHA ROKA 2007 posielajte na anketových lístkoch, **NIE NA XEROXOVÝCH KÓPIÁCH.**
Platné sú anketové lístky obsahujúce aspoň jednu odpoveď na jednu anketovú otázku, ktoré majú čitateľnú adresu odosielateľa s PSČ a vlastnoručným podpisom. Hlasy posielajte len knihám, ktoré vyšli v roku 2007. Uzávierka ankety je 15. marca 2008.

BIBLIOGLOSÁR

Luisa Jacksonová
ZIMOMRIAVKY
Bratislava, Ikar 2007
Preklad Katarína Bukovenová

Fotografka Abby Giermanová videla, ako jej matka vypadla z okna psychiatrickej liečebne, čo ju neustále traumatizuje. Po rozvode s moderátorskou hviezdou Lukom sa rozhodla pre nový život na novom mieste. Jej rozhodnutie komplikujú sériové vraždy páchateľa, ktorý zabíja dvojice a ich telá upravuje do rôznych polôh. Jednou z obetí je aj Luke a ďalší známi obyvatelia mesta. Detektív Montoya sa usiluje vzbudiť u Abby dôveru, lebo ju považuje za nevinnú a zároveň schopnú pomôcť rozlúštiť prípad. Ukázalo sa totiž, že je spätý s liečebňou. Práve táto niť pomôže detektívovi odhaliť neľútostného vraha a zároveň zachrániť pred istou smrťou aj Abby, ktorá sa pokúša spomenúť na okolnosti matkinej smrti a pátra na vlastnú päsť. Pri čítaní tohto napínavého detektívneho príbehu naskočia čitateľom zimomriavky, ako naznačuje názov knihy.

Agáta Christie
V TEMNOM ZRKADLE
Bratislava,
Slovenský spisovateľ 2007
Preklad Alena Redlingerová

Šikovná a bystrá slečna Marplová rieši deväť zamotaných prípadov. Nekompromisne odhaľuje zákerných vrahov v záhadnom prípade zraneného muža v kostole, vraždu v hoteli, odhalenie zločinu z minulosti, tajomstvo pokladu, prípad šialenej stareny, krajčírskej bábiky, vzornej slúžky a pod. Autorka vtipne prepojila pokojnú až domácku atmosféru anglického vidieka s napätím a rozmanitými ľudskými vlastnosťami i sklonmi k vraždám. Netradičné vyšetrovacie metódy slečny Marplovej potešia priaznivcov klasického typu detektívok.

Veronique Jarry
KTO JE VÁŠ ANJEL STRÁŽNY
Bratislava, Remedium 2007
Preklad Veronika Redererová

Milý darček, ktorý môžete brať vážne, alebo ako príjemné rozptýlenie, určuje podľa dátumu narodenia vášho anjela strážneho. Anjelov strážnych je dovedna 72 a delia sa do deviatich rodov. Každý rod sa vyznačuje charakterovými znakmi typickými pre všetkých jeho členov. V knižke sa tak dočítate, ktorý anjel strážny je vašim ochrancom, odkiaľ anjeli čerpajú silu a počas ktorých dní sa môžete s jednotlivými rodmi anjelov mentálne spojiť. Pri jednotlivých anjeloch je uvedený aj menoslov významných osobností, ktoré spadajú pod jeho ochranné krídla.

-lč- -bi-

Magdaléna Cisárová: Marhuľový sad

Už večer sa Anny zmocnilo nedefinovateľné ťažké napätie. Nedokázala rozlišovať medzi predtuchou, obavami, varovaním či výstrahou, azda očakávaním niečoho neznámeho, alebo iba obyčajným strachom. Bojazlivo, náhlivo zatvorila dvere na byte, ktoré inokedy zamyká takmer automaticky. Ešte si spomenula na tajné klopanie predošlej noci na stenu a cítila kŕčovitosť pohybov pri otáčaní kľúča v zámke.

V tú noc Anna takmer nespala, len chvíľami zadriemala, nazlostená na dotieravosť vlastných myšlienok. Podchvíľou vstala z postele, zimomravo sa striasla, prehodila si cez plecia mohérový sveter a sadla k oknu. Započúvala sa do tichej noci a pozorovala nový cestný násyp pred domom a vzdialený, dobre osvetlený železničný most. Na počudovanie – prestala sa báť, hoci najviac sa bála ticha. Vždy mala radšej krik a huriavk, napätosť rozhnevaného, preľudneného mesta a preplneného činžiaka, v ktorom bývala. Práve nepretržitý rytmus okolitého života ju upokojoval, vyháňal jej z hlavy nostalgické a sentimentálne myšlienky, ktoré rokmi pribúdali a nútili ju deň po dni prispôsobovať sa jeho tempu. Posedela ešte chvíľu, potom sa šuchla pod paplón. Zaspala až nadránom.

Precitla náhle z čudného, mátožného sna, plného uštvaných, vystrašených očí. Tie oči sa jej vyčlenili z deja a súvislostí, niečo jej nástojčivo pripomínali. Záležalo jej na tom, aby si spomenula, koho oči to sú, lebo ju vyľakali svojou náhlou živou prítomnosťou, akousi neľudskou nad rozmernosťou. Uvedomila si, že je už neskoré nedeľné ráno a slnko jej sen zahaľovalo do ostrého svetla a skrývalo ho pred ňou. Zatvorila oči, pritlačila zlým spánkom trochu opuchnuté, rozospaté viečka, potom si náhle spomenula.

Vrátilo ju to naspäť, do skorého detstva. Vnímala každý odtieň, záchvev. Vzácne, krehké spomienky jej spôsobovali bolesť, ale i potešenie zároveň. Otec, oblečený iba v starých, obnosených, neustálym praním na mnohých miestach vystrapkaných nohaviciach, stál na veľkom trávnatom dvore silný a napätý. Stál rozkročmo, v pravej ruke držal nôž a ovca, ktorej chrbát zvieral medzi mocnými kolenami, boľavo bľačala a zrazu mala hlavu ovisnutú, bez života. A práve v tejto chvíli zodvihol pohľad a pozrel na Annu, lebo vedel, že ona vždy stojí obďaleč, neschopná ubrániť sa pred touto nenávidenou, večne sa opakujúcou, pre ich život nevyhnutnou scénou.

Otcove sa jej v tom zlom sne prisnili, oči naplnené prehrami, urazené, ba ponížené, iba trochu spokojné, lebo mal deväť detí. A Anna od toho všetkého nedetsky utekala, ale opäť sa vracala, utekala a vracala sa, neschopná zabrániť hrôze, ktorú musela ako dieťa často vídať. Obviňovala otca, a preto často hovorieval. „Ak existuje Boh, tak na vine je aj on, nielen ja.“ A Anna si myslela, že Boh neexistuje, a tak nič nemôže zmeniť, ale otec, ak by veľmi chcel, on jediný by mohol.

Vždy, keď zabil ovcu a celý dom už spal, ticho sa modlieval pri horiacich sviečkach, ktoré vrhali na jeho tvár milosrdné, ale aj trúchlivé mihotavé tiene. Anna nikdy nespala, pozorovala výrazy jeho tváre, odovzdane zopäté ťažké ruky, stokrát rozhodnutá povedať mu, že pohŕda jeho pokorou.

Za tmavých, kopaničiarskych večerov sedávali za obrovským dubovým stolom v malej izbe s dlážkou položenou na priečne poukladaných plochých hradách a piesku a bolo ich z roka na rok viac. A matka zhrbená pod večným bruchom už nezdvíhala zrak, iba sa tíško motala nečujnými zakríknutými krokmi okolo sporáka. Stála celé hodiny pri hrncoch plných pary, s vlhkými vlasmi, tuho stiahnutými do ryšavého uzla. A keď mala čo len trochu času, dlho do noci, pri olejovej lampe s prasknutým zrkadielkom, hrkotala singerkou a šila sukne dlhé, tmavé a rovnaké.

Anna nenávidela jej beznádejnú odovzdanosť, keď si zvyknutým pohybom ruky utierala pot z čela po každodennej ťažkej robote v ich obrovskom marhuľovom sade.

Marhuľový sad.

Ružový, plný omamnej vône kvetov, včiel a hnedožltých bacuľatých čmeliakov. Plný tajomných, prítulných

miestečiek a mäkkej trávy, kde sa dalo snívať, ale aj nenávidieť. A keď vyšla na horný koniec, dalo sa dovidieť ďaleko, preďaleko na svet plný nekonečných diaľav, ktoré Annu lákali nevysloviteľnou príťažlivou silou, ktorej sa nevedela ubrániť. Chcelo sa jej rozbehnúť, čo najrýchlejšie prebehnúť po dlhých, zelených lúkách a potom, keď už stála na konci obzoru, by náhle otvorila prižmúrené oči a uvidela by krásne mesto plné komínov a červených striech. Mesto plné ľudí. Také mesto, aké má na obrázku, ktorý vytrhla zo starého domáceho kalendára. Vo chvíľach, keď schúlená ležala v tieni stromov, dokázala rodičom odpustiť, že majú deväť detí. Vtedy bola dokonca ochotná počúvať aj reči otca o tom, že všetkým sa dostane vzdelania.

Otec kúpil rádio a ona tomu takmer uverila. Ale všetko bolo inak. Steny malého hlineného domca na kopaniciach boli vlhké aj v lete a plakali po kútoch spolu s Annou. Trápila sa, túžila odísť z domu, v ktorom žila, utiecť od nekonečnej roboty, od dennej jednotvárnosti, akejsi životnej daromnosti.

Otec to vedel.

Obchádzal okolo jej smútkov, zmätený jej zvláštnou povahou. Keď sa im náhle stretli pohľady, bezradne zmeravel a sklopil zrak. Sužovala sa aj potom, keď otec postavil nový dom z betónových kvádrov so škridlovou strechou, červenou ako vlčie maky na ich lúkach. A keď hlinený domec zbúrali, zase smútila za povalou plnou voňavého sena, vždy odretou pecou na chlieb a vedrom hliny zmiešanej s plevami, pripravenej na mazanie stien.

Zabolelo ju, keď jej otec povedal:

„Ty budeš dušou tohto domu, Anna, lebo si najstaršia. Aj izbu som ti prichystal, pre tie tvoje knihy.“

Nepozeral sa na ňu, keď jej to hovoril. Nedokázali si pozrieť do očí. A Anna mala po jeho slovách pocit, že ju zapriahli do spoločného záprahu s chromým koňom a ona sama nič neuvládze. Nenašla nijaké východisko. Odišla do mesta, plná mladého, odvážneho rozumu. Otec ju nezdržiaval. Možno si myslel, že je už dospelá a má na to právo. Stál vo dverách ich nového domu, prešmykla sa povedľa neho ako tieň, lebo sa bála, že ju udrie. Ale on jej nechcel ubližovať, len hovoril čosi o tom, že ju má najradšej.

Rozbehla sa po dlhom, zarosenom chodníku a iba jediný raz sa za ním obzrela, zdalo sa jej, že sa akosi prihrbil, zohol, potom si pomaly sadal na prah ich nového domu a sklonil hlavu.

Otca nikdy nevidela plakať. Jeho oči museli byť ako skala. Smietka im nemohla ublížiť. Anna nechcela myslieť na to, čo bolo potom. O päť rokov neskôr prišiel za ňou do mesta aj jej najmladší brat Paľo.

Vychovala ho.

Anna nemá rada spomienky, ale mala ich hlboko v duši, akoby zapísané čiernou, neblednúcou ceruzou. Votrela si ich do vlastného vnútra, lebo bez nich nedokáže žiť, ale musí ich v sebe pretrpieť a činiť pokánie. Veď otec ju mal rád. Nadovšetko miloval jej nepoddajný rozum, jej skackajúce detstvo a hrubo zapletené, popolavé vrkoče.

A raz, keď už bola veľkým dievčaťom, pohladil ju ťažkou, drsnou rukou po líci aj pred susedmi, a keď od nej odišiel, nechal pootvorené dvere na jej izbe a ona počula, ako povedal:

„Chce odísť do mesta, ale ja jej to nedovolím.“

„A čo si od nej čakal. Všetci raz odídu,“ ticho odpovedala matka.

„Nech, ale ona nesmie, pre ňu som staval tento dom.“

Anna odišla z rodného domu veľmi mladá. Nikdy neuvažovala o tom, že by mohla zostať. Už ako dvanásťročná vedela, že odíde a nikto jej v tom nemohol zabrániť. Často, po večeroch, keď rodičia ani len netušili, schádzala dolu do dediny. Nazerala do rozsvietených okien domov, a keby sa nebola ostýchala, vošla by aj do dedinskej krčmy plnej dymu a ľudí. Potrebovala prítomnosť ľudí okolo seba pre vlastný život.

A keď za ňou prišiel do mesta aj brat Paľo, to isté spoznala aj na ňom. Pomohla mu, vtedy ešte malému chlapcovi s čiernou kučeravou hlavou a zavalitou kopaničiarskou postavou, ktorú zdedil po otcovi.

Otec ho prišiel pýtať naspäť, ale ona mu ho nedala. Prihlásila ho na priemyslovku.

To bolo dávno a Anna s istotou vie, že otec, ktorý prišiel za ňou po rokoch do mesta, musel v sebe potlačiť bolesť, hrdosť a poníženie zároveň, aby to dokázal.

Vedela, že prišiel za ňou, nie za Paľom.

Stál v prostriedku neútulnej, malej izby, ktorú si prenajala.

„Robíš zo mňa blázna, Anna. Celá dedina sa mi smeje, že deti odo mňa utekajú.“

Anna po mnohých rokoch pochopila, že jej otec týmito slovami vlastne povedal:

„Vráť sa, Anna, môj dom je bez teba prázdny.“

Tušila to už vtedy, ale nechcela mu rozumieť. Vtedy sa ešte nepotrebovala vracať.

Čo vlastne otec od nej očakával?

Bolo to v prvý deň prázdnin, keď k nim hore na lazy prišiel učiteľ a otec chcel pred ním zatvoriť dvere a nepustiť ho do domu, ale hanbil sa. Anna za dverami jasne počula ako povedal:

„Pán Hanuliak, rozmyslite si to, Anna je veľmi šikovná a rozumná. Bola by škoda, keby nešla do škôl.“

Ale otec jej nedovolil.

Nemohol.

Nedokázal ju len tak dobrovoľne od seba pustiť.

A učiteľ prešiel okolo Anny s previnilým úsmevom ako zvestovateľ radosti i smútku zároveň a nemal odvahu priamo povedať:

„Dievča, zober sa a choď.“

Ale keď pomaly a lačne pil vodu z pohára, ktorý mu podala, jeho oči to povedali.

Ešte v ten večer sa vychystala, že ide do dediny vybaviť otcov odkaz starému stolárovi Benedikovi.

Šla rovno za učiteľom.

„Vedel som, že prídeš Anna. Že prídeš ešte dnes večer.“ Učiteľ odtrhol oči od knihy. Dlho na ňu hľadel, akoby sa sám chcel presvedčiť o hĺbke a istote jej vlastného presvedčenia. Pomaly vstal, podišiel k starému kredencu, akosi obradne posunul na mnohých miestach popraskané a otlčené sklo, siahol rukou do porcelánovej misky a bez slova jej podal peniaze.

Nepoďakovala sa mu. Čosi jej uviazlo v krku, nevládala prehovoriť a myslela na otca. Potrebovala nesmierne veľa síl, aby ho dokázala opustiť.

Peniaze starému učiteľovi vrátila. Neskoršie, ale vrátila, aj s poďakovaním.

Aj matka jej oveľa neskôr prezradila, že práve starý učiteľ ju poslal za ňou do mesta. Vtedy matka prišla s veľkou bachratou perinou s pásikovanou modro-bielou obliečkou. Perina bola väčšia ako ona, bola pod ňou schýlená ako pod ťažkou nošou sena a Anna z okna videla, ako ju okoloidúci pozorujú a cítila v sebe pokoj, šťastie a kus domova. Boľavého, nezabudnuteľného domova.

Keď matka vošla dnu, hlasito, bez sĺz sa rozplakala. Anna nevedela, že staré ženy plačú bez sĺz, lebo si slzy vyplakali už v mladosti. V mladosti plnej trblietavého smiechu a úprimného, oslobodzujúceho plaču. Keď sa matka upokojila, na tvár jej padol akýsi tieň, ale povedala:

„Aj otec ťa pozdravuje, dcérka. A príď nás niekedy pozrieť.“

Anna nedokázala prísť, ale ani on neprišiel. Odkazoval jej po známych, pozdravoval, aj listy písal v bledomodrých obálkach. Asi sa mu minuli, lebo prestal.

* * *

A teraz tu stojí, po rokoch. Po ťažko prežitých rokoch. Nepozdravil sa s ňou. Boľavo, unavene si sadol do kresla, v ktorom sa čudne schúlil, nie je zvyknutý na jeho mestskú poddajnú mäkkosť. Ruky si zmätene zložil do lona.

Anne od ľútosti a lásky k tomuto človeku boľavo stisne srdce.

Otec.

Anna na nič nemyslí, všetko je v okamihu vzdialené, nepodstatné a jednoduché. Je pri nej on. Dala sa mu napiť čaju a uložila ho do postele.

„Je mi akosi ťažko, Anna,“ povedal.

O chvíľočku ticho zaspal.

V matnom svetle nočnej lampy vyzeral ešte unavenejšie. Bol neoholený, lícne kosti mu v starobe vystúpili z tváre, pôsobil ešte tvrdšie a neprístupnejšie. Ale bol tu – u svojej jedinej dcéry z deviatich detí.

Anna vstala.

Nikdy dosiaľ nemala taký oslobodzujúci a zjednodušujúci pocit. Akoby zrazu našla všetko, čo doteraz bezvýsledne hľadala. Rozbité sklíčka jej osobných neúspechov odvtedy, ako opustila otca, začali sa zliepať a nadobúdali jasné tvary.

Nemala od neho odísť, od takej veľkej lásky nemožno beztrestne odísť.

Teraz to už vie.

Potichu, aby ho nezobudila, otvárala skrine, prekladala z miesta na miesto množstvo drobných vecí, zvažovala, čo si má vziať so sebou. Keď zabalila všetko potrebné, opäť si sadla k posteli, kde spal otec a už iba čakala, kým sa prebudí.

Z debutovej zbierky poviedok ***Marhuľový sad***, ktorá práve vychádza vo Vydavateľstve Spolku slovenských spisovateľov.

Paulína Feriancová: Supertajný denník Lucie H.

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007

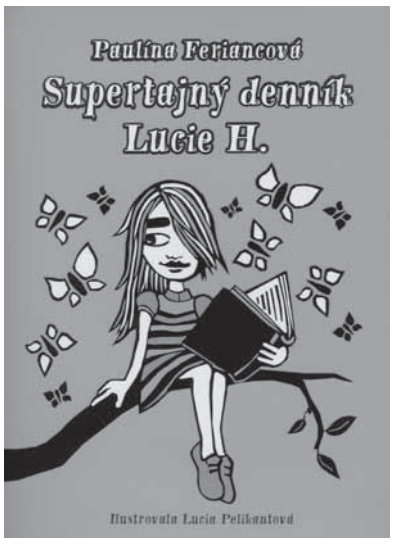

Debut Paulíny Feriancovej ***Supertajný denník Lucie H.*** je kompozične a formálne štylizovaný ako denníkové záznamy trinásťročnej školáčky. Cez fragmentárne zápisky nám hlavná hrdinka Lucia približuje svoj každodenný život plný radosti a veselých zážitkov, ale i trapasov a rozporuplností kráčajúcich ruka v ruke s obdobím dospievania.

Denník vyhrala mladá Lucia v školskom kole Hviezdoslavovho Kubína a práve týmto dňom (3. marec) začíname sledovať jej život. Zoznámime sa s jej otcom – vegetariánom, matkou, ktorá jednostaj drží diétu, a s neporiadnym bratom Filipom. Tŕňom v oku protagonistky je nenávidená spolužiačka Nina Trubačová. Odhliadnuc od hysterickosti má niečo, po čom Lucia tak túži – melír. No túži i po psovi (má alergiu, a tak jej ho rodičia nedovolia) a miluje hranolčeky (aj tie sú jej odopierané kvôli matkinej permanentnej diéte). Ďalšou ranou pod pás dievčine v pubertálnom rozkvete je tehotenstvo jej mamy, o ktorom si Lucia myslí: *„To, že spolu s ocinom čakajú dieťa, musí znamenať, že spolu ešte to... no, robia to... V ich veku!!!“*

Prichádzajú však i pekné dni. Takým je aj 28. marec, keď Lucia dostáva prvú podprsenku. Stáva sa tak ženou a hreje ju pocit, že kamarátka Martina jej „symbol ženskosti“ závidí.

Veľkou udalosťou sú aj noví susedia z Veľkej Británie. Lucia tak získava kamarátku Lucy a zároveň aj platonickú lásku Jamesa. Opäť však prichádza veľká dilema: James, alebo spolužiak Tomáš, s ktorým „asi“ chodí, hoci o tom nie je presvedčená? Stretávajú sa v nej rozporuplné pocity a Lucia nevie, ako situáciu riešiť. Dokonca sa kvôli Jamesovi začne učiť angličtinu. Tento veľký problém jej pomôže vyriešiť školský výlet, na ktorom sa zoznamuje s Jakubom, chlapcom so všetkými päť P: vynikajúco sa učí, je pekný a najmä nie je *„také decko“* ako Tomáš. Všetky spolužiačky jej nového priateľa závidia a Lucia je konečne dokonale šťastná (prispel k tomu i vytúžený melír).

Prichádza koniec školského roka. Rodičia Lucku prekvapia mesačným pobytom vo Veľkej Británii v sprievode nových susedov. Príbeh pokračuje, ale denník sa končí.

Paulína Feriancová vo svojom debute bravúrne vykreslila zmýšľanie i jazyk svojej hrdinky na rozhraní detstva a dospelosti. Kniha je plná vtipných, autenticky vyznievajúcich pasáží. Pútavá obálka i kresby dopĺňajúce denníkové záznamy sú dielom ilustrátorky Lucie Pelikantovej. Kniha vyšla v najvhodnejšom čase a určite poteší pod vianočným stromčekom nielen Luciine rovesníčky, ale i o pár rokov staršie kamarátky.

Jana Kopčová

V očakávaní dobrého

Marek Kupčo: Tri stromy, Bratislava, Sofa 2007

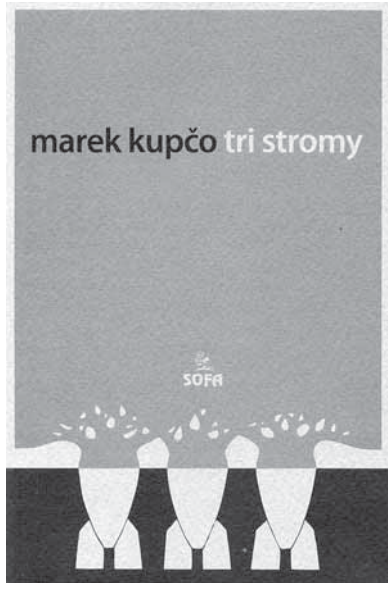

Autor v tematicky rôznorodých textoch svojej najnovšej knihy rieši závažnejšie otázky ľudskej existencie, ktoré ich evidentne presahujú, ale podniká aj nenáročné nostalgické návraty do vlastnej minulosti, z ktorej odpisuje aj odľahčené humorné príbehy takmer automaticky ako zo spätného zrkadla. Kupčove príbehy – zobrazené myšlienky, príbehy – návraty, príbehy – tvorivé cvičenia aj autobiografické momentky sa kladú do blízkosti citátov z I. Kanta, A. Camusa, či dokonca F. Castra. Autor svoje mnohotvárne príbehy, podobne ako v próze P. Vilikovského alebo inonárodných postmodernistov, formuje ako paralelné texty, ktoré, hoci sa javia ako odľahlé skutočnosti či toky myšlienok, vnútorne na seba odkazujú. Predovšetkým Kantove racionalistické zistenia sú kľúčom k príbehom, súčasne sa stávajú kľúčom k pochopeniu zmyslu a významu autorovej literárne spracovanej skúsenosti či zážitku.

Autor nás vedie do malých dejín jedného života, ktorý sa túži rozprestrieť, nadobudnúť grandióznosť v univerzálnej platnosti a nástojčivosti citovaných myšlienok. Niektoré jeho texty zostávajú v polohe rozpracovaných náčrtkov, akýchsi nevšedných úlomkov všedného dňa, ktoré sa Kupčo zjavne učil vylamovať u Daniila Charmsa. Vo všeobecnosti možno povedať, že autor rezignuje na veľké príbehy, z reality ho zaujímajú detaily, energia okamihu, sila náhleho poznania, inými slovami pestrosť a pluralita momentálneho diania, priesečníky časov a životov: *„Musel sa rýchlo zbaliť. Minulosť neexistuje. Je len viacero osudov, fáz a etáp. Život sa skladá z okamihov a myšlienok. V hlave mu bili zvony“* (*Etapa šialeného človeka*).

Úspornosť výpovedí vedie autora k uplatneniu bezprostrednosti zobrazenia, k snahe zaujať už prvou vetou poviedky a k narácii od podlahy, preto nečudo, že slovo *„prúser“* sa bežne vyskytuje v reči rozprávača, pokiaľ sú reflektované autorove zážitky z vojenčiny. S vtipným nadhľadom a na princípe milého nedorozumenia autor dokáže oslobodiť autenticitou prikované príbehy. Ide o komické poviedky o drobných zvrátenostiach socialistického zriadenia, ktoré sa napríklad prejavovali v pochybných výchovných originalitách: *„pionierska rada na čele s táborovou vedúcou rozhodli, že musím stokrát na papier plniacim perom napísať: Na dievčenské toalety už nebudem nikdy chodiť močiť ani sa prechádzať. Tak prisahám!“* (*Hanba socialistického sveta*).

Osobitnú skupinu textov Mareka Kupča tvoria poviedky s autobiografickými prvkami s mladootcovskou tematikou, uprostred ktorej kontakt s potomkom odkazuje alebo pomáha hľadať zmysel života, vlastnú podstatu a poslanie, prehodnocovať priority: *„Objavil som najcennejší poklad. Synovi vďačím za veľa: naučil ma počúvať a triediť veci na dôležité a zbytočné. Držím ho vysoko a pevne, smejeme sa, cítim jeho spokojný dych na tvári a predstavujem si, že o pár rokov bude takto môj syn držať svojho syna a budú sa tešiť z obyčajnej, jednofarebnej vrtuľky“* (*Vrtuľa šťastia*).

Krátke poviedky Mareka Kupča dokazujú, že málo môže byť niekedy viac a na druhej strane aj naozaj dosť. Najlepšie ich vystihuje parafráza jedného výroku Immanuela Kanta, ktorý nachádzame v tejto knihe. Knižný súbor ***Tri stromy*** vzbudzuje očakávanie dobrého, ktoré môže v budúcnosti vyrásť.

Jaroslav Vlnka

Dôkladná vedecká práca

Anna Valcerová: Hľadanie súvislostí v básnickom preklade, Prešov, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity 2006

Profesorka Anna Valcerová vo svojej neobyčajne precíznej a vyzretej práci uvažuje v prvej kapitole o vzťahu významu a tvaru, podrobne, do najmenších detailov, rozoberá Válkove preklady Andreja Voznesenského, všíma si rytmické i rýmové riešenia, ako aj sémantickú stránku textov. V druhej kapitole si berie pod drobnohľad slovenskú teóriu prekladu a analyzuje niekoľko vybraných prekladov (Zamborovu Cvetajevovú, preklady Lermontovovej poézie a i.), podobne ako v tretej, v ktorej analyzuje významné preklady po roku 1945. Azda najpodnetnejšou sa mi videla porovnávacia štúdia o štyroch slovenských prekladoch Eugena Onegina, kde si podrobne všíma a posudzuje rozličné prekladateľské riešenia. Pre čitateľa, ktorému je blízky básnický preklad, prípadne sa ním sám zaoberá, sú výsledky jej výskumu neraz veľmi podnetné a inšpiratívne, istým spôsobom vymedzujú cesty a smerovanie slovenského básnického prekladu a spoluurčujú súradnice, ktorými by sa mal uberať.

Anna Valcerová je vo svojej práci ako vždy veľmi dôkladná, skúma problémy zo súčasného hľadiska, pričom jej neuniká ani historický aspekt problému či javu. Vznikla tak kniha, ktorá je syntézou Valcerovej predchádzajúcich výskumov i jej vhľadu do súčasnosti slovenského básnického prekladu.

-vp-

Ako na tupcov

Roman Brat: Môj anjel sa vie biť, Bratislava, SPN – Mladé letá 2007

Roman Brat sa za posledné roky autorsky veľmi úspešne etabloval aj v literatúre pre deti. Hlavnou líniou jeho novej prózy s ilustráciami Miroslava Regitku je šikanovanie a odpor slabších, hoci múdrejších, voči brutalite a sile tupých. Teda téma, ktorá zdanlivo nie je veľmi objavná a ľahko sa pri jej spracovávaní skĺzava do klišé. Autor sa však prípadného motivického opakovania nebojí, má nápadité vyjadrovanie i výrazové prostriedky.

Oskar je milý, menší a okuliarnatý figliar; spriada v dialógoch s anjelom strážnym, o ktorom dúfa, že predsa len jestvuje, aj keď sa mu zatiaľ nezjavuje, plány na víťazstvo nad prepadlíkmi Tudorom a Pifkom. Obaja všetkých terorizujú, ba dovoľujú si aj voči milej pani učiteľke. Keď do triedy príde nová spolužiačka Zuzka, do ktorej sa jedenásťročný Oskar primerane veku nádherne zaľúbi, jeho odhodlanie dať brachiálnym výtečníkom príučku, sa ešte znásobí. Sen s anjelom ho inšpiruje a začne chodiť na karate. Napokon sa v kritickej chvíli Zuzky, ktorú obaja výtržníci kmášu za vrkoče, zastane a bojuje. Samozrejme, Oskara môže čitateľ spoznávať aj v iných pozíciách – ako trochu nešikovného, ale pritom poslušného syna, ako ochrancu a zabávača svojej mladšej sestry Anky, ako usilovného žiaka, ako... nuž, nechajme niečo aj pre čitateľa.

Občas sa zdá, že slang, ktorý využíva Oskar a jeho vrstovníci, má trochu bradatú podobu, ale v tomto ohľade môžeme badať výchovný účinok diela. Otázne je, či opisy niektorých detských mučení (orech, strieška) sú namieste, ale azda je to v poriadku.

Kapitoly majú spád, mladšie ročníky by nemali mať problém zvládnuť každú z nich prinajmenšom na jeden šup. Vtipne vysvetlené informácie, povedzme, čo je to spánok spravodlivých alebo čo znamená koza po taliansky, hodnotu knihy ešte zvyšujú. Popri tom má kniha ešte jeden rozmer: viacgeneračný. Nielen dieťa, ale aj skôr narodený si z nej odnesie poznanie. Roman Brat prízvukuje, že súboj s násilníkmi, nech sú hocijako silní, nemusí byť vopred prehrou. Dnešný súboj nemá donkichotskú podobu. No odvaha má vždy zmysel, odvaha s vynaliezavosťou a šikovnosťou premôžu všetkých zlých šarkanov.

Ľuboš Svetoň

CITUJEME ...

„Vytvárať si predstavy o tom, čo bude, je pre mňa potešením a je to vôbec najľahší a najmenej nebezpečný spôsob zo všetkých druhov rozmýšľania! Byť futurológom, to je lahôdka. Ak sa ešte raz narodím, budem asi futurológom! To je fantastické remeslo. Len si predstavte tú slobodu! Tú voľnosť pre fantáziu a sny! A pritom čokoľvek si vymyslíte, čokoľvek budete tvrdiť, ľudia uveria. Čím budú vaše predstavy bujnejšie a prognózy šokujúcejšie, tým im človek našich čias skôr uverí. A ešte je tu jedna výhoda, ktorá stojí za povšimnutie: Nik si nemôže overiť tvrdenia futurológa. Ani my, a dokonca ani on, futurológ. Jednoducho tu už nebudeme. Z toho vyplýva, že čím je človek starší, tým mu je ľahšie byť futurológom. To dáva logika.“

Ján Čomaj: Tisíc a jeden príbeh sochára Bartfaya, Bratislava, Perfekt 2007

Marylin a tie druhé

Ivica Ruttkayová: Marylin miluje literatúru, Bratislava, Aspekt 2007

V predvianočnom období sa na pultoch kníhkupectiev zjavuje prozaická prvotina Ivice Ruttkayovej, no o autorke nemožno hovoriť ako o debutantke, a už vôbec nie ako o novej tvári v súčasnej slovenskej literatúre: jednak sme mali už približne dve desaťročia možnosť stretať sa s jej časopisecky publikovanými textami, jednak jej texty charakterizuje tematická a štylistická vyhranenosť, zrelosť výpovede, jej autenticita a reflexia. A to nie z akejsi abstraktnej pozície, či z objektívne sa tváriacej perspektívy „odnikiaľ“, ale z veľmi konkrétnej perspektívy ženy strednej generácie žijúcej tu, medzi nami, teraz, v našej súčasnosti.

Ruttkayová nepíše idylické texty, na to je priveľmi prísnou a svedomitou pozorovateľkou života; príbehy, ktorých základnou témou je všedný deň „obyčajnej" ženy, nespejú k „happyendom", ba dokonca protagonistky po prežitom trápení často nezažívajú ani (predpokladaný?) pocit katarzie, jednoducho, po pádoch, sklamaniach, zradách, vstávajú z prachu a kráčajú ďalej, možno o čosi menej zraniteľné, možno o čosi uzavretejšie voči novým vzťahom, sľubom, nádejám...

Knižku tvoria príbehy-obrazy hlboko precítenej zážitkovosti, nástojčivé analýzy existenciálnej osamelosti a úzkosti. Nejde však ani tak o úzkosť z metafyzických otázok, ale skôr o úzkosť, ktorá sa rodí zo skúsenosti, zo stretov s reálnym, tvrdým svetom tejto doby. Jej krehké, emocionálne, zväčša silne exponované, niekedy možno aj naivné hrdinky sa necítia v tomto svete doma, nenachádzajú blízkych, empatických ľudí. Autorka je voči tomuto skomercionalizovanému, ľudsky vyprázdnenému svetu kritická, necháva svoje protagonistky zažívať na vlastnej koži, aké ťažké je hrať sa v chudobe na ľudskú dôstojnosť. Tak sa boria s každodennými starosťami, zápasia s problémami, plačú od bezmocnosti a od hnevu tam, kde im ublížia, rezignujú zoči-voči (najčastejšie mužskej) pretvárke, plochosti, úzkoprsosti, a potom sa opäť dávajú do svojho malého boja, smejú sa, snívajú, pretože svet, v ktorom sa pohybujú, je zvyčajne nahluchlý voči plaču, snom a túžbam iných. Postavy, tak ženské, ako aj mužské, akoby boli v prózach variáciami jedného typu ženy/muža, a podobne, vzťahy medzi nimi, rozohrávané síce na pôdoryse odlišných príbehov, takisto variujú jeden základný model mužsko-ženského vzťahu, ktorý charakterizuje z hľadiska rodovej príslušnosti výrazná asymetria, priam kontrast, či už ide o pozíciu, sebarealizáciu, slobodné rozhodovanie, o sebahodnotenie alebo o postoje k partnerskému vzťahu. Autorka zviditeľňuje rodové stereotypy, zdôrazňuje ich prostriedkami hyperbolizácie a neraz siaha aj za karikatúrou; komentuje ich s ironiou, ba až sarkazmom. Mužskí protagonisti v porovnaní so ženskými postavami, sú oveľa sebavedomejší, suverénnejší, úzkoprsejší a egoistickejší. Protagonistky – ženy nakupujúce v hypermarketoch, cestovateľky v MHD, redaktorky, úradníčky, občianky, mamy, milenky, priateľky, si v tomto asymetrickom, nespravodlivom svete napriek všetkému tkajú svoje príbehy ďalej. Zarazí nás, zneistí alebo naopak, povzbudí, keď sa im prizeráme tak zblízka, ako je to len cez text možné, keď prežívame s nimi ich prehry, to, ako sú podvádzané, klamané, ako sa ony samy chvíľami klamú, podvádzajú ilúziami o sebe, o iných? To už sú otázky, na ktoré budú hľadať odpovede čitateľky/čitatelia Ruttkayovej kultivovane napísaných príbehov...

Etela Farkašová

Tichá domácnosť nič nerieši

Anna Lackovičová: Môj šupák Karol, Bratislava, Ikar 2007

Takmer štyridsaťročný vzťah psychiatričky Betky, čerstvej dôchodkyne, a svojrázneho Karola, ktorý je najprv kamarátom, potom manželom, potom exmanželom, ale po celý čas najmä „spriaznenou dušou", je nosným motívom debutu Anny Lackovičej. Autorka, tiež čerstvá dôchodkyňa, vstupuje do ľudských osudov a obnažuje príčiny problematických vzťahov. Rozprávačkou príbehu, presnejšie príbehov, je Betka, ktorá má „papier" na liečenie bolestí duše, hlavným hrdinom je však psychiater-amatér Karol. Človek obdarený schopnosťou načúvať, mať rád, chápať, ale najmä zapliesť sa do života iných, našťastie, väčšinou s dobrým koncom.

S ľahkosťou, nadhľadom, ironiou a láskavým humorom zobrazené trápenia sú predovšetkým o ľudskom zlyhaní v komunikácii, tolerancii, empatii, o neschopnosti prijať nemennú skutočnosť takú, aká je. Karol s tým problémy nemá. Dokázal tolerovať aj manželkin „úlet" za vysnívanou „infarktovou láskou", ktorá sa ukázala ako omyl, ona na oplátku tolerovala rozvod kvôli jeho poblúzneniu s mladou ambicióznou karieristkou. Rovnako bez rečí ho po tejto aférke prijala doma. Kým Karol sa snažil pochopiť myslenie ich dcéry s poruchami učenia a tešil sa z jej dobrého srdca, Betka sa zúfalo a (zbytočne) pokúšala natlačiť do nej čo najviac vedomostí. Autorke sa na malom priestore podarilo reflektovať starosti súčasníka žijúceho v strese, uprostred klamstiev a polopravd, deprimovaného, neschopného plnohodnotne komunikovať, a preto sužovaného samotou. A práve Karol ukazuje, ako sa dostať z kola von. V prvom rade treba vyliečiť depresiu a pozrieť sa na seba v zrkadle rozhovoru so svojimi blízkymi, alebo aj s celkom cudzím človekom. Tragikomický záver s čiastočne úspešným Karolovým pokusom polepšiť dvojnásobného vraha a Betkiným hysterickým záchvatom ukazuje, že skutočná láska je tá, keď srdce zamrie od strachu, keď viete, kedy o čom hovoriť a o čom mlčať.

Antonia Bednáriková

Knihy v predaji

0 VŠEOBECNOSTI

00 Bibliografické katalógy. Knihovníctvo. Dokumentácia

Černovská tragédia 1907 – 2007. Zost. J. Salajová, M. Michníková
Liptovský Mikuláš, Knižnica Gašpara Féjerpataky-Belopotockého 2007. 1. vyd. 88 s. Brož.
Výberová bibliografia k 100. výročiu tragédie.
ISBN 978-80-85702-94-1

03 Encyklopédie. Všeobecné slovníky

250 otázok a odpovedí. Z franc. orig. prel. Jela Mlčochová
Senica, Vydavateľstvo Arkus 2007. 1. vyd. 128 s. Viaz.
Slovník tvrdení z rôznych vedných oblastí so 120 ilustráciami komponovaný ako súbor kvízových otázok. Vhodné pre deti od 8 do 12 rokov.
ISBN 978-80-88822-98-1

1 FILOZOFIA

10 Filozofia

ŠPAŇÁR, Július
Herakleitos z Efezu
Bratislava, Kalligram 2007. 2. uprav. vyd. 275 s. Brož.
Komplexné spracovanie a interpretácia názorov Herakleita.
ISBN 978-80-7149-992-3

XENOFÓN
O prosperujúcej domácnosti. Z gréc. orig. prel. A. Kalaš
Bratislava, Kalligram 2007. 1. vyd. 261 s. Brož.
Autor predstavuje svojho učiteľa v neobvyklom rozhovore o praktických otázkach života.
ISBN 978-80-7149-958-9

13 Okultné vedy. Parapsychológia. Tajné spoločnosti

PICKNETT, Lynn – PRINCE, Clive
Odhalenie Sionu. Z angl. orig. prel. Milan Thurzo
Bratislava, Remedium 2007. 1. vyd. 560 s. Viaz.
Kniha o tajnej konšpirácii odkrýva organizáciu Priorstvo Sionu, jej spravodajské, politické a vojenské aktivity.
ISBN 978-80-89230-28-0

2 NÁBOŽENSTVO. DUCHOVNOSŤ

20 Kresťanské náboženstvá

JARRY, Veronique
Kto je váš anjel strážny? Z angl. orig. prel. Veronika Redererová
Bratislava, Remedium 2007. 1. vyd. 173 s. Viaz.
Kniha o anjeloch, v ktorej si podľa priloženého kalendára anjelov a dátumu narodenia môže každý dozvedieť charakteristiku svojho ochrancu a strážcu a seba samého.
ISBN 978-80-85218-83-6

RATZINGER, Joseph – Benedikt XVI.
Ježiš Nazaretský. Z nem. orig. prel. Jaroslav Cepko
Trnava, Dobrá kniha 2007. 1. vyd. 395 s. Viaz.
Publikácia súčasného pápeža o vnímaní Ježiša ako historickej, reálnej postavy na pozadí evanjelií a kľúčových udalostí jeho života.
ISBN 978-80-7141-579-4

3 SPOLOČENSKÉ VEDY

34 Právo. Legislatíva

Nová úprava cenných papierov
Bratislava, Epos 2007. Bez vyd. 478 s. Brož.
Príručka.
ISBN 978-80-8057-728-5

Občiansky zákonník a občiansky súdny poriadok s vykonávacími predpismi
Bratislava, Epos 2007. Bez vyd. 301 s. Brož.
Príručka.
ISBN 978-80-8057-730-8

Príručka obchodného práva
Bratislava, Epos 2007. Bez vyd. 480 s. Brož.
Praktická pomôcka.
ISBN 978-80-8057-715-5

RYBÁROVÁ, Mária – VOJNÁROVÁ, Anna – MAČUHA, Miroslav
Novelizovaný zákonník práce
Bratislava, Epos 2007. Bez vyd. 591 s. Viaz.
Komentár s príkladmi.
ISBN 978-80-8057-725-4

391 Učebnice

HATRÁK, Michal
Ekonometria
Bratislava, IURA EDITION 2007. 1. vyd. 503 s. Viaz.
Vysokoškolská učebnica.
ISBN 978-80-8078-150-7

LISÝ, Ján
Ekonómia v novej ekonomike
Bratislava, IURA EDITION 2007. 2. preprac. a dopl. vyd. 634 s. Viaz.
Vysokoškolská učebnica ekonomiky.
ISBN 978-80-8078-164-4

MÁZIKOVÁ, Katarína – MATEÁŠOVÁ, Martina
Účtovníctvo
Bratislava, IURA EDITION 2007. 1. vyd. 279 s. Brož.
Zbierka príkladov a úloh.
ISBN 978-80-8078-159-0

OLÁH, Michal – SCHAVEL, Milan
Úvod do štúdia a dejín sociálnej práce
Bratislava, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce Sv. Alžbety 2007. 1. vyd. 174 s. Brož.
Učebnica.
ISBN 978-80-89271-24-5

ROZBORILOVÁ, Daria
Ekonómia v novej ekonomike
Bratislava, IURA EDITION 2007. 2. vyd. 275 s. Brož.
Praktikum.
ISBN 978-80-8078-166-8

SAXUNOVÁ, Darina
Účtovníctvo
Bratislava, IURA EDITION 2007. 3. vyd. 195 s. Brož.
Cvičebnica.
ISBN 978-80-8078-158-3

SCHULTZOVÁ, Anna
Daňovníctvo. Daňová teória a politika
Bratislava, IURA EDITION 2007. 1. vyd. 198 s. Viaz.
Učebnica pre vysokoškolákov.
ISBN 978-80-8078-161-3

ŠLOSÁR, Rudolf – SPITZOVÁ, Amália – ĎURICOVÁ, Oľga
Účtovníctvo pre 3. ročník OA
Bratislava, IURA EDITION 2007. 7. preprac. vyd. 116 s. Brož.
Pracovná časť.
ISBN 978-80-8078-155-2

ŠLOSÁR, Rudolf – ŠLOSÁROVÁ, Anna
Účtovníctvo pre 2. ročník OA
Bratislava, IURA EDITION 2007. 8. vyd. 211 s. Brož.
Učebnica.
ISBN 978-80-8078-153-8

ŠLOSÁR, Rudolf – ŠLOSÁROVÁ, Anna
Účtovníctvo pre 2. ročník OA
Bratislava, IURA EDITION 2007. 8. vyd. 59 s. Brož.
Pracovná časť.
ISBN 978-80-8078-154-5

TÁNCOŠOVÁ, Judita
Ekonómia v novej ekonomike
Bratislava, IURA EDITION 2007. 1. vyd. 79 s. Brož.
Metodická pomôcka na semináre.
ISBN 978-80-8078-165-1

4 JAZYK. JAZYKOVEDA

41 Cudzie jazyky

VRABEC, Ján
Angličtina pre najmenších. Ilust. autor
Žilina, Knižné centrum 2007. 1. vyd. Nestr. Viaz.
Veľkoformátová, farebne ilustrovaná publikácia s kartónovými stranami, ktorá v témach bežného a rodinného života uvádza 550 anglických slov aj s výslovnosťou.
ISBN 978-80-8064-291-4

7 UMENIE. ŠPORT. VOĽNÝ ČAS

70 Teória a dejiny umenia. Všeobecnosti

KARPISCAK, Lee
Sny na priesečníku s realitou – slovenskí výtvarníci vlastnými slovami
Bratislava, Galéria mesta Bratislavy 2007. 1. vyd. 110 s. Viaz.
Práca americkej výtvarnej teoretičky o rovnomennej výstave v Pálffyho paláci týkajúcej sa 17 rôznorodých slovenských výtvarných umelcov.
ISBN 978-80-88762-93-5

Výtvarná výchova – retrospektíva, perspektíva, alternatívy
Bratislava, Digital Graphic 2007. 1. vyd. 211 s. Brož.
Výtvarná výchova v historickom i súčasnom kontexte.
ISBN 978-80-968441-2-8

71 Architektúra

VIDIELLA, Álex Sánchez
Současná architektura. Z nem. orig. prel. do češtiny Vladimír Čadský
Praha, Nakladatelství Slovart 2007. 1. vyd. 600 s. Viaz.
Súborný prehľad najlepších stavieb najuznávanejších architektov sveta.
ISBN 978-80-7209-983-2

VÍTEK, Peter
Dejiny budovy Slovenského múzea ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši
Liptovský Mikuláš, Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva 2007. 1. vyd. 15 s. Brož.
História budovy.
ISBN 978-80-88924-64-7

73 Maliarstvo. Grafika

Juraj Kresila 1932 – 2007
Prešov, Štátna galéria 2007. 1. vyd. 16 s. Brož.
Katalóg k výstave.
ISBN 978-80-85133-30-1

77 Fotografia. Kinematografia. Audiovízia

Collegium lux. Zost. A. Brziaková
Žilina, Regionálne osvetové stredisko 2007. 1. vyd. Nestr. Brož.
Katalóg k výstave fotografií.
ISBN 978-80-85161-48-9

HUSZÁR, Tibor
Letokruhy večnosti
Modra-Harmónia, T. Huszár 2007. 1. vyd. 209 s. Viaz.
Výber z tvorby.
ISBN 978-80-969656-0-1

HUSZÁR, Tibor
Retrospektíva
Modra-Harmónia, T. Huszár 2007. 1. vyd. 253 s. Viaz.
Výber z tvorby.
ISBN 978-80-969656-1-8

LEXMANN, Juraj
Slovenská televízia a jej perspektívy
Bratislava, Ústav hudobnej vedy SAV 2007. 1. vyd. 57 s. Brož.
Teoretické východiská.
ISBN 978-80-89135-17-2

Stratený čas? Zost. P. Hanáková, A. Hrabušický
Bratislava, Slovenská národná galéria 2007. 1. vyd. 215 s. Brož.
Slovensko v dokumentárnej fotografii 1969 – 1989.
ISBN 978-80-8059-127-4

78 Hudba. Tanec. Scénické umenie. Iné múzické formy

Koncerty pre deti a mládež. Zost. T. Buchborn, K. Burgrová
Prešov, Prešovská univerzita 2007. 1. vyd. 207 s. Brož.
Zborník štúdií.
ISBN 978-80-8068-647-5

79 Šport. Voľný čas

DAWCZAKOVÁ, Beata – SPYCHAŁOVÁ, Izabela
365 hier pre najmenších. Z poľ. orig. prel. Peter Čačko. Ilust. Teresa Zalewská-Hoyová
Bratislava, Belimex 2007. 1. vyd. 192 s. Viaz.
Interaktívna knižka pre deti s rôznymi aktivitami na každý deň.
ISBN 978-80-89272-22-8

Veselé bodky
Senica, Vydavateľstvo Arkus 2007. 1. vyd. 48 s. Brož.
Predkreslené čiary obrázkov očíslovanými bodkami.
ISBN 978-80-88822-97-4

Zimné hlavolamy
Senica, Vydavateľstvo Arkus 2007. 1. vyd. 70 s. Brož.
Súbor 60 hlavolamov: bludiská, doplňovačky, hádanky a i.
ISBN 978-80-8103-003-1

791 Učebnice

FREIWALD, Anton
Technické kreslenie II. Súbor základného učiva s úlohami podľa STN EN ISO
Bratislava, ALFA-PRESS 2007. 2. preprac. vyd. 105 s. Brož.
Učebnica pre SOU.
ISBN 978-80-89223-21-3

LEINVEBER, Jan – ŠVERCL, Josef – VESELOVSKÝ, Ján
Technické kreslenie pre 1. a 2. ročník SOU. Z čes. orig. prel. M. Petrášová
Bratislava, ALFA-PRESS 2007. 5. vyd. 152 s. Brož.
Učebnica pre SOU.
ISBN 978-80-89223-20-6

MIČINSKÁ, Ľudmila
Architektúra pre 3. ročník SPŠ stavebných
Bratislava, ALFA-PRESS 2007. 3. vyd. 187 s. Brož.
Učebnica.
ISBN 978-80-89223-18-3

TARBAJOVSKÝ, Ján – FEDOR, Pavol
Technické kreslenie
Bratislava, ALFA-PRESS 2007. 1. vyd. 220 s. Brož.
Učebnica.
ISBN 978-80-89223-16-9

8 LITERATÚRA. BELETRIA

80 Literárne dejiny. Teória. Kritika. Korešpondencia. Súborné dielo a vybrané diela. Biografie a monografie o spisovateľoch

Antológia súčasnej slovenskej prózy. Zost. Peter Milčák
Varšava, Instytut slawistyki zachodniej i południowej 2007. 1. vyd. 140 s. Brož.
Antológia strednej a mladej generácie našich spisovateľov po roku 1990 pre slovakistov v Poľsku. Autori: K. Horváth, T. Horváth, P. Juščák, D. Kapitáňová, V. Klimáček, M. Kompaníková, M. Kopcsay, P. Krištúfek, R. Olos, I. Otčenáš, V. Pankovčín, P. Pišťanek, P. Rankov.
ISBN 978-80-60938-00-3

Keď sa ženy odhalia. Zost. Vladimíra Komorovská
Bratislava, AHO_3 2007. 1. vyd. 135 s. Brož.
Antológia poviedok autoriek združených v klube Femina o téme lásky. Autorky: M. Bátorová, H. Dvořáková, E. Farkašová, M. Gogálová, T. Jaglová, V. Komorovská, H. Kramárová, K. Lászlová, D. Příhodová, P. Sabolová, J. Šimulčíková, V. Švenková, A. Tešovičová, V. Valachovičová-Ryšavá.
ISBN 978-80-968432-6-8

ZAMBOR, Ján
Sťahovavé srdce. Doslov Anna Valcerová. Foto archív autora
Michalovce, Zemplínska spoločnosť 2007. 1. vyd. 158 s. Brož.
Autorský výber z doterajšej básnickej tvorby významného slovenského básnika, prekladateľa, vedca a univerzitného profesora (nar. 1947) doplnený novým súborom básní pod názvom Nádhera zmesi a fotografiami z autorovho archívu.
ISBN 978-80-89252-02-2

81 Poézia

HRICOVÁ, Katarína
Dýchať pod vodou
Báčsky Petrovec, Kultura 2007. 1. vyd. 78 s. Edícia živý prúd. Brož.
Štvrtá básnická zbierka poetky strednej generácie (nar. 1967), Slovenky pôsobiacej v Srbsku.
ISBN 978-86-7103-303-9

SOULAGES, François
L´homme effacé / Vymazaný muž. Z franc. orig. prel. Ivana Dobrakovová. Foto Terézia Golasová
Bratislava, Albert Marenčin – Vydavateľstvo PT 2007. 1. vyd. 150 s. Brož.
Súbor esteticky pôsobivých, graficky veršovaných, textov francúzskeho univerzitného profesora spolu s fotografiami mladej slovenskej umelkyne.
ISBN 978-80-89218-46-2

83 Román. Novely. Poviedky

BARICCO, Alessandro
Tento príbeh. Z tal. orig. prel. Miroslava Vallová
Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 277 s. Viaz.
Ďalší román svetoznámeho spisovateľa (nar. 1958) o osudoch hlavnej postavy Ultima Pariho, o jeho vzťahoch, láske a krutých udalostiach vojny.
ISBN 978-80-8085-273-3

BARIČÁK, Pavel „Hirax“
Raz aj v pekle vyjde slnko
Martin, Hladohlas Publishing – HIRAX Records 2007. 1. vyd. 236 s. Viaz.
Extravagantný román-debut s množstvom šokujúcich motívov od autora mladšej strednej generácie (nar. 1971).
ISBN 978-80-969705-0-6

BRAT, Roman
Pasodoble s prízrakmi
Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 142 s. Viaz.
Najnovšia próza spisovateľa a prekladateľa rozpráva napínavý príbeh o prelínaní literárnej skutočnosti a reality súčasného Španielska.
ISBN 978-80-8085-311-2

BRIUSOV, Valerij
Oltár bohyne víťazstva. Z rus. orig. prel. Ivan Izakovič, verše z latinčiny preložil Ignác Šafár
Bratislava, Ikar 2007. 2. vyd., v Ikare 1. vyd. 420 s. Edícia Odeon. Viaz.
Román s historickým pozadím rozpadu rímskeho impéria o životnom príbehu Junia, ktorý sa zaľúbi do prefíkanej ženy senátora – od predstaviteľa ruského symbolizmu (1873-1924).
ISBN 978-80-551-1489-7

COSSÉ, Laurence
Už nepíšete? Z franc. orig. prel. a úvod Vladimíra Komorovská
Košice, Vydavateľstvo PECTUS 2007. 1. vyd. 125 s. Brož.
Poviedková zbierka súčasnej francúzskej spisovateľky (nar. 1950).
ISBN 978-80-969793-0-1

GILLEROVÁ, Katarína
Neodchádzaj
Bratislava, Slovenský spisovateľ 2007. 1. vyd. 328 s. Viaz.
Nový román úspešnej slovenskej spisovateľky o mladej žene Veronike, ktorá zostáva po manželovej nevere a rozvode sama so synom, a hľadá zmysel života.
ISBN 978-80-220-1424-3

HANNIKER, Laco
Ostnatý raj
Bratislava, Ikar 2007. 1. vyd. 335 s. Viaz.
Realisticky podchytené osudy väzňov, predstaviteľov justície z prostredia väzníc od právnika a prokurátora (1952).
ISBN 978-80-551-1488-0

HOMÔLKA, Šaňo
Oživené časom
Bratislava, Knižnica Ružinov 2007. 1. vyd. 197 s. Brož.
Príbehy z detstva a ranej dospelosti od 20. rokov minulého storočia do zimy 1944. Skutočné príbehy ilustrujú autorove vlastné kresby.
ISBN 978-80-969145-3-1

HOMÔLKA, Šaňo
Zápisky z doliny
Bratislava, Knižnica Ružinov 2007. 1. vyd. 177 s. Brož.
Príbehy a spomienky na dolinu Čierneho Váhu, kde autor pôsobil ako lesný praktikant. Skutočný pohľad na svet skutočných ľudí spestrený kresbami autora.
ISBN 978-80-969145-4-8

JACOBOVICI, Simcha – PELLEGRINO, Charles
Hrobka Ježišovej rodiny. Z angl. orig. prel. Ján Kamenistý. Úvod James Cameron
Bratislava, Vydavateľstvo Tatran 2007. 1. vyd. 214 s. Viaz.
Napínavý detektívny román založený na odkrývaní faktov okolo objavu ľudských pozostatkov v rodinnej hrobke v Jeruzaleme, založený na prelínaní skutočnosti a fikcie.
ISBN 978-80-222-0536-8

JACQ, Christian
Mozart – Esetin miláčik. Z franc. orig. prel. Zora Sadloňová
Bratislava, Ikar 2007. 1. vyd. 279 s. Viaz.
Štvrté a posledné pokračovanie životopisného románu o Mozartovi (predtým: Mozart – veľký Mág, Mozart – Syn svetla; Mozart – brat ohňa), v ktorom sa jeho veľdielo Čarovná flauta rodí na pozadí rušných historických udalostí v spojení so slobodomurárstvom a s mystériom Egypta.
ISBN 978-80-551-1387-6

MILLÁS, Juan José
Nepozeraj sa pod posteľ. Zo špan. orig. prel. Roman Brat
Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 159 s. Edícia MM. Viaz.
Prozatérsky bravúrna novela súčasného španielskeho prozaika o vzťahoch, náhodách a osude.
ISBN 978-80-8085-411-9

MIŠÁK, Peter
Pointa smrť. Doslov Ladislav Ťažký
Žilina, Knižné centrum 2007. 1. vyd. 78 s. Viaz.
Súbor poviedok známeho slovenského básnika.
ISBN 978-80-85684-58-2

NAGYOVÁ-DŽERENGOVÁ, Petra
Nepýtaj sa, kde som
Bratislava, Ikar 2007. 1. vyd. 312 s. Viaz.
Štvrtý román jednej z najúspešnejších slovenských spisovateliek (nar. 1972) o starostiach štyridsaťročnej Daniely so vzťahmi, prácou a rodinou.
ISBN 978-80-551-1637-2

SNELLMANOVÁ, Anja
Svetadiely lásky. Z čes. orig. prel. J. Puškáš
Bratislava, Columbus 2007. 1. vyd. 98 s. Brož.
Obyčajné príbehy obyčajného Alexa a Oony.
ISBN 978-80-7136-149-7

SÜSKIND, Patrick
Príbeh pána Letka. Z nem. orig. prel. a doslov Silvia Vertanová. Ilust. Jean-Jacques Sempé
Bratislava, Belimex 2007. 1. vyd. 116 s. Viaz.
Komorný novelistický príbeh od svetoznámeho spisovateľa o spomienkach a duševných problémoch.
ISBN 978-8089272-25-9

TEKELYOVÁ, Emma
Lesk na pery
Bratislava, Ikar 2007. 1. vyd. 278 s. Viaz.
Druhý román úspešnej manažérky a celebrity zachytáva príbeh štyridsiatničky Evy a jej vzťahov.
ISBN 978-80-551-1421-7

84 Eseje. Prednášky. Iné písomné formy

MONTAIGNE, Michel de
Eseje. Z franc. orig. prel., zostavil a doslov napísal Anton Vantuch
Bratislava, Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov 2007. 3. vyd., vo VSSS 1. vyd. 301 s. Edícia svetových mysliteľov. Brož.
Eseje renesančného mysliteľa (1533-1592) o základných filozofických otázkach života.
ISBN 978-80-8061-274-0

86 Literatúra pre deti a mládež

CLARK, Mary Higgins
Tajomná loď. Z angl. orig. prel. Jana Kantorová-Báliková. Ilust. Wendell Minor
Bratislava, Vydavateľstvo Tatran 2007. 1. vyd. Nestr. Viaz.
Prvá kniha pre deti od svetovej bestselleristky zachytáva dobrodružný príbeh Richa, ktorý zachráni posádku lode – kniha je veľkoformátová s originálnymi ilustráciami.
ISBN 978-80-222-0533-7

Deti píšu Bohu. Z angl. orig. prel. Marián Andričík, Markéta Andričíková. Zost. Eric Marshall, Stuart Hample
Levoča, Modrý Peter 2007. 1. vyd. 111 s. Brož.
Súbor úprimných listov, ktoré napísali deti Bohu.
ISBN 978-80-85515-78-7

GERASOVÁ, Adéle
Kleopatra. Z angl. orig. prel. do češtiny Veronika Hanšová. Ilust. M. P. Robertson
Bratislava, Belimex 2007. 1. vyd. 63 s. Viaz.
Veľkoformátová, výpravná, ilustrovaná kniha, ktorá denníkovými zápiskami slúžky Nefret popularizuje dejiny starovekého Egypta.
ISBN 978-80-89272-19-8

HOPKINS, Cathy
Kamošky, schôdzky a nafukovacie podprsenky. Z angl. orig. prel. Richard Mečíř
Senica, Vydavateľstvo Arkus 2007. 1. vyd. 126 s. Viaz.
Vtipné príbehy o pubertiačke Lucy, o priateľstve a láske.
ISBN 978-80-88822-96-7

KARPINSKÝ, Peter
Rozprávky z múzea záhad a tajomstiev. Ilust. Ľubo Guman
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 1. vyd. 111 s. Viaz.
Druhá rozprávková kniha etablovaného slovenského spisovateľa (nar. 1971) o príhodách v múzeu.
ISBN 978-80-10-01324-1

OLSSON, Sören – JACOBSSON, Anders
Bertov denník. Zo švéd. orig. prel. Mária Bratová
Bratislava, Belimex 2007. 1. vyd. 95 s. Viaz.
Vtipný denník jedenásťročného chlapca.
ISBN 978-80-89272-24-2

REVIEJO, Carlos
Don Quijote de la Mancha. Zo špan. orig. prel. Katarína Motyková, Eva Palkovičová. Ilust. Javier Zabala
Bratislava, Fantasy Publishing 2007. 1. vyd. 29 s. Viaz.
Umelecky originálne spracovanie príbehu o rytierovi pre deti mladšieho školského veku.
ISBN 978-80-89307-04-3

VEREŠPEJOVÁ, Alžbeta
Neplechy školníčky Agneše. Ilust. Katarína Ilkovičová
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 1. vyd. 88 s. Viaz.
Vtipný príbeh s etickým podtextom o školníčke, ktorá ukradne prázdniny od súčasnej autorky pre deti a mládež (nar. 1954).
ISBN 978-80-10-01325-8

88 Cudzojazyčná literatúra. Viacjazyčné vydania

KUNIAK, Juraj
Cor cordi. Doslov Vincent Šabík
Tajov, Skalná ruža 2007. 1. vyd. v angličtine, v slovenčine 2. vyd. 101 s. Brož.
Výber z básnickej tvorby pre 27. Svetový kongres básnikov v Chennai v Indii, básne do angličtiny preložil John Minahane.
ISBN 978-80-967526-9-0

9 GEOGRAFIA. BIOGRAFIE. DEJINY

91 Zemepis. Turistika. Cestovanie

VRABEC, Ján – GINCLOVÁ, Petra – VRABEC, Peter
Veľký atlas sveta. Ilust. autori
Žilina, Knižné centrum 2007. 1. vyd. Nestr. Viaz.
Veľkoformátová farebne ilustrovaná kniha s hrubými stranami pre najmenšie deti obsahuje nakreslené mapy kontinentov s obrázkami prírodných a architektonických špecifík.
ISBN 978-80-8064-295-2

92 Biografie. Rodokmene

ČOMAJ, Ján
Tisíc a jeden príbeh sochára Bartfaya. Úvod Tibor Bartfay. Foto Eduard Drobný, Kamil Peteraj, archív Tibora Bartfaya a Dušana Kolára
Bratislava, Perfekt 2007. 1. vyd. 159 s. Edícia Memoáre. Viaz.
Druhý diel životopisných príbehov a úvah o významnom slovenskom sochárovi.
ISBN 978-80-8046-376-2

GLOCKO, Peter
Tri lásky Terézie Vansovej. Ilust. Darina Dobrovodská-Berková
Bratislava, Perfekt 2007. 1. vyd. 78 s. Edícia Nevšedné životné príbehy. Viaz.
Beletrizované intímne a existenčné momenty zo života spisovateľky, predstaviteľky literárneho realizmu (1857-1942).
ISBN 978-80-8046-377-9

HROMNÍK, Milan
Príbehy a udalosti z našej blízkej minulosti
Trnava, Dobrá kniha 2007. 1. vyd. 128 s. Brož.
Deväťnásť skutočných životných príbehov a udalostí uverejnených v časopise Posol o sile kresťanskej viery.
ISBN 978-80-7141-585-5

CHOMA, Milan
Jozef Maximilián Petzval a Otto Baltazár
Spišská Belá, JADRO 2007. 1. vyd. 111 s. Viaz.
Biografické črty.
ISBN 978-80-969622-1-1

MACHALA, Drahoslav
Šľachtické rody
Bratislava, Perfekt 2007. 1. vyd. 85 s. Edícia Významné osobnosti slovenských dejín. Viaz.
Ďalšia publikácia zo známej populárno-náučnej edície encyklopedicky mapuje šľachtické rody.
ISBN 978-80-8046-375-5

921 Pamäti. Spomienky. Autobiografie

JAMNICKÁ, Vilma – STUDENIČOVÁ, Marika
Muž môjho života
Bratislava, Ikar 2007. 1. vyd. 95 s. Viaz.
Životný príbeh charizmatickej osobnosti, herečky najmä o láske a životných peripetiách.
ISBN 978-80-551-1636-5

96 Dejiny Slovenska a Česka

KOVÁČ, Ladislav
Prírodopis komunizmu. Anatómia jednej utópie
Bratislava, Kalligram 2007. 1. vyd. 226 s. Brož.
Pohľad vysokoškolského pedagóga, biológa, klinického chemika, výskumníka, ale i politika, diplomata a publicistu na komunistickú minulosť východoeurópskych krajín ako súčasť vývoja myslenia.
ISBN 978-80-7149-940-4

V tieni červenej hviezdy. Zost. Peter Šoltés
Bratislava, ISTROPOLITAN 2007. 1. vyd. 155 s. Brož.
Zborník z konferencie (27. 10. 2006) o prenikaní sovietizácie do slovenskej (československej) armády. Vedecky prispeli: M. Čaplovič, M. Lacko, R. Letz, A. Maskalík, M. Syrný, M. Šmigeľ, M. Uhrin.
ISBN 978-80-969704-2-1

97 Dejiny slovenských regiónov a miest

DUCHOŇ, Marek
Potulky po Soľnej Bani
Prešov, Ateliér Jana 2007. 1. vyd. 72 s. Brož.
Solivar včera a dnes.
ISBN 978-80-969746-0-3

Humenné
B. m., Excel enterprise 2007. 1. vyd. 23 s. Brož.
Sprievodca.
ISBN 978-80-89258-17-8

Jarabina. Zost. M. Derevjaník, Ž. Štefaniková
Kežmarok, ViViT 2007. 1. vyd. 223 s. Viaz.
Z minulosti i súčasnosti obce.
ISBN 978-80-89264-10-0

Zborov nad Bystricou a jeho zázraky. Zost. J. Durný
Čadca, ŠTÚDIO D 2007. 1. vyd. 130 s. Viaz.
Monografie obce.
ISBN 978-80-969794-1-7

991 Archeológia

PIUS, Miroslav
Kronika znovuobjaveného času
Tlmače, Mestské kultúrne stredisko Tlmače 2007. 1. vyd. 252 s. Brož.
Významné archeologické nálezy na brehoch riek Nitra, Žitava, Hron a Ipeľ.
ISBN 978-80-969766-4-5

992 Historické dokumenty. Archívy. Múzeá

Klenoty Tekovského múzea v Leviciach. Zost. J. Dano
Levice, Tekovské múzeum 2007. 1. vyd. Nestr. Viaz.
Výber zo zbierok múzea.
ISBN 978-80-88831-07-5

VÁROŠ, Milan
Stratené slovenské poklady (2)
Martin, Vydavateľstvo Matice slovenskej 2007. 1. vyd. 559 s. Viaz.
Druhý reprezentatívny diskurz o slovenských umeleckých dielach a pamiatkach, ktoré sa v súčasnosti nachádzajú najmä v maďarských múzeách a galériách.
ISBN 978-80-7090-845-7

993 Rozličné fakty. Aktuality

VELŠIC, Marián
Digitálna gramotnosť na Slovensku 2007
Bratislava, Inštitút pre verejné otázky 2007. 1. vyd. 20 s. Brož.
Správa z výskumu.
ISBN 978-80-88935-98-8

999 Učebnice

TRIZNA, Milan
Meteorológia, klimatológia a hydrológia pre geografov
Bratislava, GEO-GRAFIKA 2007. 1. vyd. 143 s. Brož.
Úvod do štúdia meteorológie a klimatológie.
ISBN 978-80-89317-01-1

Adresár vydavateľstiev z Kníh v predaji

Albert Marenčin – Vydavateľstvo PT, Jelenia 6, 811 05 Bratislava 1, tel./fax 02/5262 3751, e-mail: marencin@nextra.sk

ALFA-PRESS, Račianska 20, 832 10 Bratislava, tel./fax 02/5556 0489

Ateliér Jana, Suvorovova 24, 080 05 Prešov

Belimex, Husova 7, 831 01 Bratislava, tel. 02/5263 1351, e-mail: info@belimex.sk

Columbus, Špitálska 37, 814 99 Bratislava

Digital Graphic, Halalovka 58, 911 08 Trenčín, tel./fax 032/442450

Dobrá kniha, P. O. Box 26, Štefánikova 44, 917 01 Trnava, tel. 033/5934 211, fax 033/5934 226, e-mail: redakcia@dobrakniha.sk

Epos, Pečnianska 6, 851 03 Bratislava, tel. 02/6241 2357, 044/4321 016 (Ružomberok), fax 02/6241 2357, e-mail: epos@epos.sk

Excel enterprise, Hviezdoslavova 46, 071 01 Michalovce

Galéria mesta Bratislavy, Františkánske nám. 11, 815 35 Bratislava, tel. 02/5443 1556, fax 02/5443 2611

GEO-GRAFIKA, Ipeľská 5, 821 07 Bratislava, tel. 02/4552 0766

Hladohlas Publishing – HIRAX Records, Rumunskej armády 1/6, 036 01 Martin, e-mail: hirax@mail.t-com.sk

Ikar, Kukuričná 13, 831 03 Bratislava 3, tel. 02/ 49 104 307-308, fax 02/ 49 104 350, e-mail: ikar@ikar.sk

Inštitút pre verejné otázky, Baštová 5, 811 03 Bratislava, tel. 02/54434030, fax 02/5443 4041, e-mail: ipa@ivo.sk

ISTROPOLITAN, Slovenský akademický katolícky spolok, tel. 0907 272 711, e-mail: info@istropolitan.sk

IURA EDITION, Oravská 17, 821 09 Bratislava, tel. 02/ 53 41 87 89 – 92, fax 02/ 53 41 77 83, e-mail: office@iura.sk

JADRO, Severná 2, 060 01 Kežmarok, tel. 0915 80 50 20, 0903 819 223, e-mail: dtpjadro@dtpjadro.sk

Kalligram, Staromestská 6, 813 36 Bratislava, tel. 02/5441 5028, fax 02/5441 1801, e-mail: szig@kalligram.sk

Knižné centrum, Predmestská 51, 010 01 Žilina, tel. 041/7232 610, fax 041/7234 106

Knižnica Gašpara Féjerpataky-Belopotockého, Štúrova 56, 031 80 Liptovský Mikuláš, tel. 044/5526 216, fax 044/5523 084, e-mail: kniznicagfb@kniznicagfb.sk

Mestské kultúrne stredisko Tlmače, Nám. odborárov 5, 935 21 Tlmače, tel. 036/6342 054, e-mail: msks@mestotlmace.sk

Modrý Peter, Francisciho 30, 054 01 Levoča, tel. 053/4513 321

Perfekt, Karpatská 7, 811 05 Bratislava, tel. 02/5249 9783-5, fax 02/52499 788, e-mail: knihy@perfekt.sk

Prešovská univerzita, Nám. Legionárov 3, 080 01 Prešov, tel. 051/7733 106

Regionálne osvetové stredisko, Horný Val 20, 010 01 Žilina, tel./fax 041/5621 942

Remedium, Segnáre 62, 841 03 Bratislava, tel. 02/6428 7364, fax 02/6436 6734, e-mail: remedium@netax.sk

Skalná ruža, Kordíky 126, 976 34 Tajov, e-mail: kuniak@telco.sk

Slovenská národná galéria, Riečna 1, 815 13 Bratislava, tel. 02/5443 1793, e-mail: info@sng.sk

Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva, Školská 4, 013 01 Liptovský Mikuláš, tel. 044/5523 490, fax 044/5514 381, e-mail: smopaj@smopaj.sk

Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, Sasinkova 5, 815 19 Bratislava, tel. 02/5556 4293, fax 02/5542 5714, e-mail: market@mlade-leta.sk

Slovenský spisovateľ, Vajnorská 128, 832 92 Bratislava 12, tel. 02/4445 3041, e-mail: slovenskyspisovatel@slovenskyspisovatel.sk

Štátna galéria, Nám. Š. Moysesa 25, 975 90 Banská Bystrica

ŠTÚDIO D, Hviezdoslavova 39, 029 01 Námestovo

Tekovské múzeum, Sv. Michala 40, 934 69 Levice, tel. 036/6312 112, fax 036/6312 866, e-mail: tmlevice@nextra.sk

Ústav hudobnej vedy SAV, Dúbravská cesta 9, 841 05 Bratislava, tel./fax 02/5477 3589

ViViT, Hviezdoslavova 18 – Lýceum, 060 01 Kežmarok, tel./fax 052/4525 361, e-mail: vivit@sinet.sk

Vydavateľstvo Arkus, L. Svobodu 1359/10, 905 01 Senica, tel. 034/6574 868, e-mail: vydarkus@se.psg.sk

Vydavateľstvo Matice slovenskej, Mudroňova 1, 036 52 Martin, tel. 043/4220 692, fax 043/4307 243, e-mail: vms@vydavatel.sk

Vydavateľstvo PECTUS, Starozagorská 7, 040 23 Košice, tel. 0907 287 843, e-mail: pectus@pectus.sk

Vydavateľstvo Slovart, Poštový priečinok 70, Bojnická 10, 830 00 Bratislava 3, tel. 02/4920 1800, fax 02/4920 1899, e-mail: pobox@slovart.sk

Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, Laurinská 2, 814 99 Bratislava, tel./fax 02/5443 2671, e-mail: vsss@stonline.sk

Vydavateľstvo Tatran, Klariská 16, 815 82 Bratislava, tel. 02/5443 5777, 02/5443 5849

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce Sv. Alžbety, Palackého 1, P. O. BOX 104, 810 00 Bratislava, tel. 02/5464 0751

Zemplínska spoločnosť, Námestie osloboditeľov 77, 071 01 Michalovce, tel. 0907 592 140, e-mail: misok@michal-klima.sk

Robert Harris: Impérium

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007
Preklad Marián Gazdík

Príjemný a zároveň poučný román na blížiace sa sviatočné chvíle. Ako jeho autor uvádza, väčšina udalostí sa naozaj stala a zvyšok sa prinajmenšom mohol stať. Mená postáv sú autentické, rímska republika rokov 79 až 64 pred n. l. ožíva pred nami ako na dlani a s ňou aj život majstra rétoriky a rímskeho štátnika Marca Tullia Cicera. Na pozadí jeho osudu sa stretávame s ešte vtedy mladým a neznámym Cézarom, večnými rivalmi Pompeiom a Crassom v čase, keď potlačili Spartakovo povstanie, s Cicerovým oddaným domácim otrokom Tirom, ktorý mal výsadné postavenie ako jeho dôverný tajomník. Toto mimoriadne postavenie si vyslúžil svojím vynálezom, metódou rýchlopisu, ktorý pozostával zo štyritisíc symbolov.
Autor si zvolil za rozprávača Cicerovho príbehu Tira, ktorý aj v skutočnosti, ako to potvrdzuje Plutarchos, napísal životopis tohto slávneho rímskeho právnika a rečníka, jedného z najvzdelanejších mužov staroveku; ten sa však stratil.
Knižka má pútavý dej, odhaľuje nám zákulisie politického života v rímskej republike a my zisťujeme, že s podobnými črtami sa v boji o politickú moc stretávame aj dnes. Mnohé sentencie viažuce sa na dané obdobie rímskej republiky sú aktuálne, akoby ich vyslovili dnes.
V tomto prvom diele trilógie poznávame Cicera na začiatku jeho kariéry, sme svedkami jeho prvých úspechov v senáte, sledujeme rozvrstvenie mocenských síl, účelové spojenectvá, korupčné škandály, zákulisné boje. S napätím pozorujeme, či sa Cicerovi v časovej tiesni podarí odhaliť neprávosti napáchané vplyvným príslušníkom najvyššej aristokracie Gaiom Verrom. V tomto zápase stavia Cicero všetko na jednu kartu; dobre si uvedomuje riziko: ak vyhrá, získa silný vplyv nad Rímom, ak prehrá, je navždy stratený. V čom tkvel Cicerov úspech? Celkom iste v sebadisciplíne, pracovitosti, dôkladnej príprave na obhajobu či žalobu. Bol presvedčený, že človeka dostane na vrchol vytrvalosť, a nie genialita. Rím je plný neuznaných géniov, hovoril. Len vytrvalosť pomôže dostať sa na tomto svete ďalej. Neúspech či poníženie ho nikdy nezlomili, naopak vystupňovali jeho túžbu po úspechu, moci a dosiahnutí svojho cieľa. Nesnažil sa vymyslieť nejakú šikovnú taktiku, aby preľstil obžalobu, ako by to urobil nejaký cynický druhoradý advokát. Usiloval sa nájsť niečo, čomu by mohol sám veriť. To bolo jadrom jeho geniality tak v jeho advokátskej, ako aj štátnickej praxi. Potreboval presvedčenie, vieru v používaný argument. Vedel, že nijaká línia uvažovania, nech je akokoľvek logická, elegantná alebo brilantná, nevyhrá prípad, ak publikum cíti, že mu chýba viera. Potreboval iba jednu vec, ktorej mohol veriť, a potom mohol na ňu nadviazať, stavať na nej, ozdobovať ju a premeniť počas jednej, dvoch hodín na najdôležitejšiu vec na svete a vyjadriť ju s náruživosťou, ktorá by zatienila prchavú racionálnosť jeho oponentov.
Diel sa končí Cicerovým triumfálnym zvolením za prétora a narodením vytúženého syna. Prežíva šťastné obdobie verejného i súkromného života a my sme už zvedaví na pokračovanie.

Michaela Geisbacherová

John Grisham: Nevinný

Bratislava, Ikar 2007
Preklad Alena Redlingerová

Nevinný sa od doterajšej tvorby Johna Grishama výrazne líši, inšpiroval sa totiž nekrológom v newyorských Timesoch venovanom Ronovi Williamsonovi. Ron Williamson sa stal klasickou obeťou justičného omylu, nočnou morou každého prokurátora, sudcu alebo poroty. V roku 1988 ho odsúdili na trest smrti za beštiálnu vraždu mladej čašníčky Debbie Carterovej spolu s jeho priateľom Dennisom Fritzom, ktorý dostal doživotie. Obaja odsúdení sa však nevzdali a so svojimi priateľmi a rodinami začali bojovať o život, slobodu a očistenie svojich mien od krivých obvinení. Ron Williamson strávil vo väzení neuveriteľných jedenásť! rokov, po ktorých presvedčil súdny systém o svojej nevine. Pobyt vo väzení, drogy, alkohol a nadmerné užívanie liekov však na ňom zanechali stopy, a tak predčasne zomiera na cirhózu pečene. Jeho posledným výdychom sa 4. decembra 2004 uzavrela jedna z najnehanebnejších kapitol americkej justície.
Fanúšikov Johna Grishama táto kniha nepochybne rozdelí na dva tábory. Prvú skupinu odradí dokumentárnym a trochu ťažkopádnym štýlom, na ktorý nie sú u svojho obľúbenca zvyknutí. Tí druhí budú nadšení profesionálnym prístupom a zmyslom pre detail, ktorý umocňuje autenticitu a vierohodnosť príbehu. Kniha je vzhľadom na množstvo mien a údajov určená pozornému a trpezlivému čitateľovi, ktorému nehrozí, že sa utopí v záplave starostlivo zozbieraných informácií. Vďaka poctivej Grishamovej práci sa čitateľ podrobne zoznámi s fungovaním súdnictva v USA, metódami práce polície a väzenským systémom. Okrem iného sa dozvie, aké sú najobľúbenejšie jedlá väzňov pred popravou alebo, ako vznikla preslávená zatýkacia formulka o práve mlčať. Autor neponechal nič náhode, osobne navštívil väzenské zariadenia, blok smrti a absolvoval množstvo rozhovorov s osobami priamo zainteresovanými v prípade. Raz darmo, tie najneuveriteľnejšie príbehy píše sám život.
John Grisham je autorom deväťnástich kníh, v slovenčine sú v súčasnosti v predaji ***Advokát chudobných***, ***Kráľ odškodného***, ***Maklér***, ***Kedy zabiť***, ***Tribúny***, ***Zoznam***, ***Firma***, ale dostupné sú aj jeho knihy v origináli, napr. na www.martinus.sk.

Vladimír Radosa

Tipy pod stromček

1000 najkrajších miest sveta

Bratislava, Ikar 2007
Preklad Květoslav a Magda Spillerovci, Zuzana Kramplová

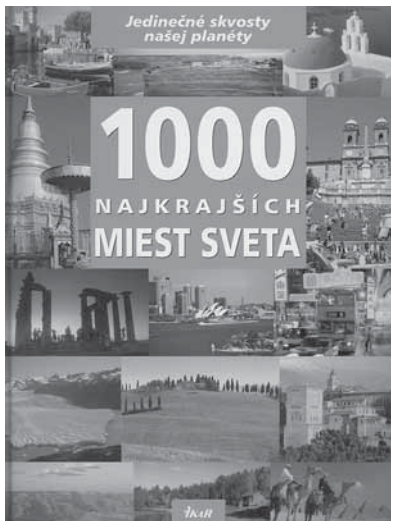

Skvelý darček pre milovníkov fotografií, cestovania a svetových zaujímavostí ponúka fotografie unikátnych miest celého sveta s krátkou charakteristikou výnimočnosti objektu. Architektonické aj prírodné skvosty sú zoradené podľa svetadielov a jednotlivých krajín, dopĺňa ich užitočný register. V teple vianočnej obývačky sa tak možno vydať na objaviteľskú cestu svetom, pripomenúť si miesta, ktoré sme navštívili, ale aj spriadať cestovateľské plány. Ak zostanete prekvapení, že Slovensko reprezentuje len jedna fotografia Vysokých Tatier, máme pre vás dobrú správu. V januári vyjde publikácia ***1000 najkrajších miest Slovenska***.

365 hier pre najmenších

Bratislava, Belimex 2007
Preklad Peter Čačko

Publikácia 365 hier pre najmenších je rozdelená na ročné obdobia a jednotlivé aktivity sú cielene zamerané na rozvoj motorickej zručnosti, pamäti, slovnej zásoby, výslovnosti, pozornosti, ale aj telesnej zdatnosti. Poslúži ako inšpirácia na voľný čas strávený spolu s rodičmi, ale aj kamarátmi, sú tu aj úlohy, ktoré dieťa rieši samostatne, bez pomoci dospelého. Jednoducho, pomocník pre rodičov, keď im dôjde vlastná fantázia, ale aj vtedy, keď treba osobitne rozvíjať niektoré zručnosti alebo schopnosti škôlkara.

Joyce Gavin

Pilates

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007
Preklad Milica Matejková

K zlepšeniu telesnej kondície, ohybnosti a k dobrej nálade sa dá prepracovať aj trpezlivým cvičením podľa tejto knižky. Úspech Pilatesovho cvičenia závisí od precízneho dodržiavania pokynov vykonávania jednotlivých cvikov. Preto sú jednotlivé cviky opísané postupne po krokoch a ilustrované názornými fotografiami. Dajú sa cvičiť bez akéhokoľvek špeciálneho vybavenia a dodávajú telu energiu a pružnosť. Motiváciou vyskúšať Pilatesovu metódu pre vás môže byť to, že jej zakladateľ (v detstve slabý a chorľavý) sa dožil v skvelom zdraví 87 rokov.

Vincent Gasnier

Ako si vyberať víno

Bratislava, Ikar 2007
Preklad Andrej Doboš

Maľby v staroegyptských hrobkách poskytujú prvé záznamy o dorábaní vína spred 4000 rokov. Víno vtedy nebolo bežným nápojom, obetovalo sa bohom a vkladalo do hrobiek faraónov. Významnú úlohu malo aj v gréckej mytológii, v kulte boha Dionýza. Od starovekých Grékov a najmä od Rimanov máme prvé podrobné svedectvá o vínach, ktoré sa pili vo všetkých vrstvách spoločnosti, i o rozmanitosti vínnych štýlov. Med, rozličné koreniny, bylinky a niekedy morská voda sa pridávali ako konzervačné prostriedky; Rimania koncentrovali víno zahrievaním, čím vytvorili štýl pripomínajúci dnešné portské alebo madeiru.

Majster somelier Vincent Gasnier nám dáva tipy, ako víno nakupovať, skladovať, podávať aj zladiť s jedlom. Pozve nás na vyše dvadsať porovnávacích degustácií, pri ktorých budeme skúmať vôňu, chuť a zloženie bieleho a červeného vína a podelí sa s nami o užitočné informácie o vínach z celého sveta (o slovenských a českých, žiaľ, nie). Dozvieme sa napríklad o tajomstve Chateauneuf-du-Pape blanc z údolia Rhôny. Jeho jedinečný charakter mu vtláčajú okruhliaky pokrývajúce vinohrady, cez deň pohlcujú slnečné teplo a v noci ho vyžarujú, a tak ohrievajú vinič. Tým hrozno rýchlejšie dozrieva a kamene navyše udržiavajú v pôde vlhkosť.

Pitie vína, sa zmení na vzrušujúci rituál, ak si pripravíte a správne otvoríte fľašu, ovoniate zátku, ochutnáte víno a necháte ho odsúhlasiť hosťom prv, kým ho nalejete. Pri bežnej večeri netreba postupovať tak obradne, ale naliať nevychladené biele víno do pohárov bez stopky je urážka chuťových pohárikov tých, ktorí ho budú piť, i vinárov, ktorí ho dorobili.

-mgb-

Štýlové párty

Bratislava, Ikar 2007
Preklad Ľudmila Strukelyová

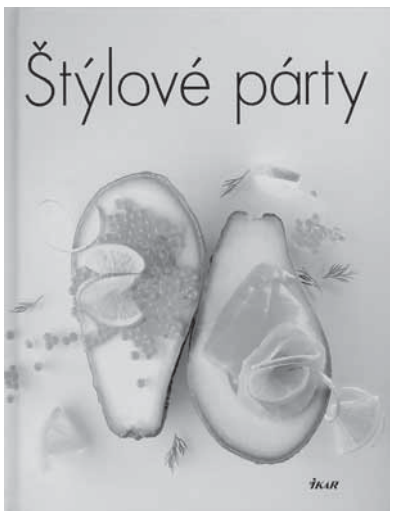

Pripraviť dobrú párty je umenie. Ak si chce večierok vychutnať aj hostiteľ, má dve možnosti: objednať si služby profesionálov, alebo sa starostlivo pripraviť. Pre tých druhých je tu knižný poradca. Vysvetlí, čo a ako naplánovať od pozvánok cez nákup a zvolenie správnej hudby až po výzdobu, a, prirodzene, ponúka recepty od jednoduchých po skutočné delikatesy s krásnymi fotografiami. Aby ste nemali obavy, že jedla bude málo, nechýba tu aj základnú informáciu o porcii pre jednu osobu. Keďže aj oči jedia, nájdete tu postupy na zeleninové ozdoby, ale aj triky, ako urobiť z rovného stola výškovo členité zaujímavé miesto. Knižkou sa môžete inšpirovať už pri prípravách silvestrovských osláv.

-bi-

Milan Vranka

Slovenské himalájske dobrodružstvo

Bratislava, Neinvestičný fond Kriváň 2007

Na knižný trh sa pred Vianocami dostáva reprezentatívna plnofarebná publikácia ***Slovenské himalájske dobrodružstvo***. Na 176 stranách formátu A4 zachytáva kompletnú históriu pôsobenia slovenských horolezcov na všetkých osemtisícovkách sveta. Od roku 1969 do konca roku 2007 boli Slováci členmi 66 expedícií, pričom na vrcholoch stálo 33 horolezcov. V záverečných bohatých štatistikách čitateľ nájde okrem iného aj fotoportréty a predstavenie všetkých 159 účastníkov expedícií na osemtisícovky zo Slovenska. Desiati z nich sa už z Himalájí nevrátili. V knihe nechýbajú ani všetky existujúce vrcholové zábery Slovákov na najvyšších končiaroch sveta. Zberateľskou lahôdkou je publikovanie vydaných expedičných pohľadníc, odznakov a vlajok. V jednej kapitole sa autor venuje aj expedíciám na nižšie ako osemtisícové himalájske štíty.

Anton Gajdoš

Osobnosti slovenského športu 1896 – 2006

Martin, Vydavateľstvo Matice slovenskej 2007

Výnimočná dvojjazyčná slovensko-anglická encyklopédia je sumarizáciou najvýznamnejších výsledkov slovenských olympionikov. Obsahuje stať *Vývoj športu na Slovensku* a *Paralympijský šport na Slovensku*, portréty jednotlivých úspešných športovcov podľa športových odvetví, portréty významných trénerov a funkcionárov, ako aj prehľadné tabuľky a zoznamy slovenských účastníkov olympijských a paralympijských hier a medailistov. Heslá športovcov obsahujú dátum narodenia, disciplínu, klubovú príslušnosť, najväčšie pretekárske úspechy, iné ocenenia, ako aj informáciu o prípadnom trénerskom pokračovaní. Knižka poteší pod stromčekom každého športového fanúšika, hoci si možno niektorí položia rovnakú otázku ako ja. Nedali by sa pri ďalšom vydaní doplniť základné vizitky športovcov aj o mená ich trénerov?

-bi-

„Chcel som len cestovať, nie prísť“

Alessandro Baricco: Tento príbeh
Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. Preklad Miroslava Vallová

Voľnou citáciou verša slovenského básnika tiež azda možno vystihnúť, o čo v Bariccovom príbehu ide: cesta, ktorá v sebe zahŕňa začiatok i koniec, metódu i spôsob, príčinu i cieľ, cesta, ktorá je náhodou i osudom, prostriedkom i cieľom, životom i smrťou.

Autor stavia svoj román na niekoľkých líniách, ktoré sa však zbiehajú do jedného priesečníka: do vášne konkrétneho človeka Ultima Pariho, ktorého sledujeme, ako sa mení v priebehu rokov, ale ako zároveň aj zotrváva na svojom a čoraz väčšmi sa k tomu približuje. Knihu tvorí zaujímavá, fascinujúca skladačka príbehov viacerých postáv i období, od príchodu prvých áut do zapadnutej talianskej dediny začiatkom minulého storočia cez sugestívny opis vojnových udalostí, zážitky ruskej šľachtičnej, emigrantky v USA, všetko sú to akoby rozličné úseky jedinej cesty, ktorá sa napokon nájde, prakticky nepoužiteľná a nevhodná, ale predstavujúca splnenie dávneho sna.

Ultimovi Parimu nikdy z hlavy nevymizne zážitok z detstva, keď v hmle s otcom chodili a chodili po meste, „zrazu si pomyslel, že keby takto pokračovali ďalej, hodiny a hodiny, nakoniec by *zmizli*“ (s. 56). Krúžiť a krúžiť večne dokola a po tej istej trase, tak plynie život, tak sa odratúvajú jeho minúty, a ak by to mala byť otázka, teda prečo takto tráviť čas, v knihe sa konštatuje: odpovede niet. Bariccove príbehy sa odohrávajú v rozličných časových úsekoch a na rozličných miestach, no vždy akoby v nich okrem nezvyčajnej presnosti v zachytávaní aj najmenších de-

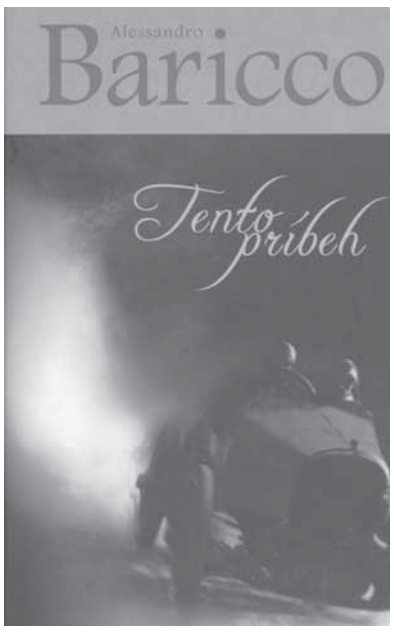

tailov potrebných na rozvinutie deja existovala aj tá hmla z Ultimovho detstva, ktorú aj chce rozhrnúť, aj sa mu to nežiada. Autor načrtáva tajomné okruhy, v ktorých ožíva prostredie, tvary i mená, podobne ako si Ultimo načrtol svoju vysnívanú dráhu na starom anglickom letisku, čitateľ je znova a znova postavený do úlohy diváka vo fascinujúcom divadle, pričom nikdy nevie, kto je hercom a kto kulisárom či šepkárom, príbeh sa takmer až ženie dopredu, kde sa vždy skrúti do embryonálnej polohy, aby sa tam znova začal.

„To nie je okruh, to je celý jeden život“ (s. 263), znie konštatovanie z epilógu a treba dodať, že možno nie iba jeden: Ultimova bezbrehá vášeň donútila aj jeho priateľku, ruskú šľachtičnú, aby rovnako vášnivo pátrala po okruhu, ktorý jej zostal v náčrte, a keď je napokon za pomoci mnohých a mnohých ľudí a „zaujímavej sumičky“ úspešná, až vtedy akoby pocítila spokojnosť, uvoľnenosť, „pochopila, čo nás dojíma v knihách, v detskom pohľade a v stromoch osamotene stojacich v rozľahlosti vidieka“ (s. 270).

Bariccov román citlivo preložila dôverná znalkyňa talianskej literatúry i samého Baricca Miroslava Vallová, ktorej „spod pera“ vyšiel text taký farebný, zázračne pestrý a neuveriteľne zložitý i prostý zároveň, že sa nielenže číta jedným dychom, ale čitateľovi aj nadlho zostane v pamäti jeho emocionálna vypätosť a z toho istého uhla pohľadu vecnosť, ktoré spolu tvoria celistvú štruktúru, akoby perfektnú vzorku na šatách, ktoré si aj obliekame, aj sa v nich vidíme ako v zrkadle.

Soňa Petrová

Vnútorná sila na veľké dielo

Paulina Mönckebergová: Dobrodružstvá pracovitého oslíka. Život svätého Josemaríu Escrivá de Balaguer. Bratislava, LÚČ 2006. Preklad Peter Bláha

Život španielskeho svätca spracovaný beletristicky pre deti a mládež ponúka tejto generácii primeranou formou veľmi cenné poznatky. Svätý Josemaría Escrivá, zakladateľ Opus Dei, otvoril v Katolíckej cirkvi novú cestu k svätosti. Učil, že všetci muži a ženy sa môžu stať svätými čestným vykonávaním svojej práce a plnením si svojich každodenných povinností. V životopise spracovanom do rozprávkového žánru presakuje dobro a láska. Tieto hodnoty sprevádzali malého Josemaríu po celý život. Josemaría Escrivá de Balaguer sa narodil v Barbastri roku 1902. Jeho rodičia sa volali José a Dolores. Mal päť súrodencov: Carmen, Santiaga a ďalšie tri mladšie sestry, ktoré zomreli ešte v útlom veku. Jeho rodičia dali svojim deťom hlbokú kresťanskú výchovu. Josemaría pocítil prvýkrát Božie volanie po tom, čo v snehu uvidel odtlačky bosých nôh mnícha z rádu Bosých karmelitánov. Roku 1925 bol vysvätený za kňaza a svoje kňazské pôsobenie začal v jednej vidieckej farnosti a neskôr v Zaragóze. V Madride mu o tri roky neskôr Boh dal vidieť, čo od neho očakáva, a tak zakladá Opus Dei. Od toho dňa venuje všetky svoje sily rozvoju diela, o ktoré ho žiada Boh, ale zároveň pokračuje vo svojej pastoračnej službe. Keď roku 1936 vypukla občianska vojna, Josemaría Escrivá pôsobil v Madride. Silné náboženské prenasledovanie ho však donútilo ukrývať sa na rôznych miestach. Rok po vojne sa presťahoval do Ríma. Odtiaľ cestoval do rôznych krajín Európy pri mnohých príležitostiach, aby dal impulz na začatie pôsobenia Opus Dei, alebo aby podporil rozvoj jeho apoštolskej práce v danej krajine. Zomrel roku 1975 v Ríme. Niekoľko tisíc ľudí, medzi nimi biskupi z rôznych krajín, požiadalo Svätú Stolicu, aby začala s procesom jeho svätorečenia. Pápež Ján Pavol II. vyhlásil roku 1992 Josemaríu Escrivá de Balaguer za blahoslaveného. O desať rokov ho za účasti obrovského zástupu ľudí vyhlásil na Námestí sv. Petra za svätého. Čitateľsky príťažlivá je postava sympatického strážneho anjela Hodinárika, ktorý celý život bdel nad Josemaríom. Základ deja tvorí vnútorná schopnosť chlapca komunikovať s vlastným anjelom strážnym. Autorka zaznamenáva dôležité udalosti zo života chlapca. Skutočnou drámou je jeho vnútorný svet. Príbeh o Josemaríovi príjemne dotvárajú ilustrácie, ktoré vytvorila autorka textu. Sujet knihy má rozprávkový charakter s výraznou imagináciou. Čo mi v knihe vôbec nechýba, je verbálne poučovanie a mravný pátos, ktoré sa v životopisoch svätých môžu objaviť. Hoci kniha nemá komerčný charakter, kvalitatívne je vyvážená, text aj ilustrácie sa hodnotovo dopĺňajú.

Mary Wecheche

Objavy pyramídového mystika

G. F. L. Stanglmeier: Neobjavené poklady faraónov
Bratislava, Aktuell 2007. Preklad Eva Dropčová

História starovekého Egypta patrí medzi najvzrušujúcejšie kapitoly dejín našej civilizácie. Pyramídy v Gize sú jediný div sveta, ktorý odolal zubu času, pričom ani ich tajomstvo nebolo definitívne rozlúštené. Tieto fascinujúce monumenty spolu s ďalšími egyptskými pamiatkami – sfingou, komplexom v Údolí kráľov alebo chrámami v Luxore a Karnaku – doteraz priťahujú pozornosť bádateľov z celého sveta. Nájsť hrobky egyptských panovníkov, bohatstvo a poklady, ktoré vraj ukrývajú, láka aj amatérskych pátračov, dobrodruhov a vykrádačov hrobiek. Často sa im podarí predbehnúť archeológov a mnohé z pamiatok končia na pultoch káhirských trhov a v súkromných zbierkach. Tento stáročia trvajúci boj o rozlúštenie najväčších tajomstiev egyptskej histórie sa pokúša zaznamenať aj nemecký autor G. F. L. Stanglmeier. Zaujímavé informácie o panovníckych dynastiách Egypta a o často márnom boji pri hľadaní miesta ich posledného odpočinku získaval aj vďaka spolupráci s Beat Biffigerovou. Jeho pozornosti neuniknú ani menej úspešné výskumné projekty, ktoré mali ľudstvu pomôcť pochopiť existenciu jednej z najzáhadnejších a najvyspelejších civilizácií. Podľa samého autora by táto kniha mala byť akýmsi návodom *„na objavenie pokladov starých faraónov“*, no jeho slová treba brať s rezervou. Je to ďalšie populárne dielko amatérskeho bádateľa. Stanglmeier sám seba označuje za tzv. pyramídového mystika.

Vladimír Radosa

ZO SVETA KNÍH

Ukrajinci stále radi čítajú

V Kyjeve sa poriadne ochladilo, ale atmosféra na knižnom veľtrhu Knižný svet 2007 (8. – 11. novembra), vzbudzovala u návštevníkov hrejivý pocit. Predseda Asociácie vydavateľov a knižných distributérov Ukrajiny Oleksandr Afonin na otvorení vyslovil spokojnosť s tým, že knižný veľtrh funguje, a to aj napriek nezáujmu vládnych štruktúr. Upozornil však na nepríjemný fakt, že z Chreščatyka, z centra Kyjeva sa zrazu začínajú vytrácať kníhkupectvá s dlhodobou tradíciou. O lukratívne miesta sa zaujímajú ľudia, ktorí majú veľmi ďaleko ku knihe. Kultúrna verejnosť mesta nemlčí, protestujú spisovatelia, vydavatelia, knižní distributéri, ale aj milovníci krásnej literatúry. Tohtoročný Knižný svet bol venovaný 100. výročiu narodenia ukrajinského spisovateľa Oleha Oľžyča (1907 – 1944). Súčasťou veľtrhových programov bolo aj vyhlásenie výsledkov súťaže Knižný divosvet Ukrajiny. Za Najkrajšiu knihu v kategórii beletria vyhlásili ***Poézia. Próza*** Oleha Oľžyča a ocenenie Najkrajšia detská kniha si odniesla ***Azbuka chrabrosti*** autorky Natálie Čub, najväčší úspech medzi vedecko-populárnymi titulmi zaznamenala monografia Jevhena Nachlika ***Pantelejmon Kuliš: osobnosť, spisovateľ, myslitel'***.

Počas štyroch dní mali ukrajinskí knižní fajnšmekri jedinečnú príležitosť stretnúť sa s mnohými tvorcami. Bola medzi nimi aj spisovateľka Mária Matios, ktorá sa práve vrátila z Moskvy z prezentácie knižného vydania výberu svojich poviedok v ruskom preklade. Môže sa pochváliť aj prekladom svojej knihy ***Národ*** (v ukrajinčine Nacija) do poľštiny. Prišli aj Oksana Zabužko, Oles Uljanenko, Volodymyr Danylenko, bratia Kapranovci a iní. Napriek tomu, že Valerij Ševčuk sa už niekoľko rokov neukázal v takejto spoločnosti; žije na chate blízko Kyjeva, kde píše román za románom; div divúci zrazu opustil svoje „literárne hniezdo“, porušil všetky zásady a objavil sa na kyjevskom knižnom veľtrhu. Neprišiel s prázdnymi rukami. Vo ľvovskom vydavateľstve Pyramida vyšiel súbor jeho próz ***Sen túžobnej viery***, zaradil doň staršie poviedky zo 60. rokov, ale aj napísané len nedávno a taktiež dve novely. Škoda, že v slovenčine sa s dielom tohto autora, nositeľa Národnej ceny T. H. Ševčenka, nestretávame, naposledy vyšiel u nás výber jeho poviedok ***Žlté lístie v júli*** roku 1977 v preklade Juraja Andričíka. Ukázal sa so svojou nerozlučnou fajkou s voňavým holandským tabakom. O jeho novej knihe sa hovorí ako o gotickom podobenstve a sám autor o nej žartovne poznamenal: *„Píšem v nej veľa o bosorkách. Viem ich rozoznať, poznám ich kúzla, ba dokonca prichádzajú za mnou na konzultácie.“* A aký recept odporúča spisovateľom? *„Hlavné je nezlenivieť, treba pracovať aj cez víkendy, od rána do popoludnia. Nepíšem len na Veľkú noc, Vianoce a 9. marca, vtedy som utiekol zo školy oslavovať Ševčenkove dni.* ***Sen túžobnej viery*** *je mojou 121. knižkou a ešte celá desiatka ich čaká na vydanie.“*

Pätnásťročný Oleksandr Kornejko z Lucka, autor sci-fi, priviezol do Kyjeva svoj knižný debut ***Kronika úsvitu. Noc osudu*** a k svojej tvorbe povedal: *„Chápem, aký je tento svet, preto sa mi tým viac chce utiecť do vlastného sveta. Svoju kroniku som písal päť rokov. Čítačky som organizoval v spálni svojich rodičov do neskorej noci. Keď mi veľmi zasahovali do textu, zatváral som sa do svojej izby, kým som knihu nedokončil.“*

Ivan Jackanin

365 pohárov pre Amélie Nothomb

Literárnu Cenu Flore, ktorú roku 1994 založil francúzsky spisovateľ a intelektuál Frédéric Beigbeder, tento rok 7. novembra odovzdali Amélie Nothomb za román ***Ni d'Eve ni d'Adam*** (Ani Eva, ani Adam, vyd. Albin Michel). Cenu každoročne udeľuje porota zložená z novinárov v známej parížskej literárnej kaviarni Flore na bulvári St. Germain des Prés, podľa ktorej je aj pomenovaná. Súčasťou ceny je pohár lahodného bieleho vína Pouilly Fumé, ktorý má laureát každý deň počas celého roka pripravený v kaviarni na svoje meno. Amélie Nothomb pri preberaní ceny povedala: *„Vždy som po tom túžila, no neviem, či sa tu budem môcť každý deň zastaviť.“*

–báb–

NAJPREDÁVANEJŠIE KNIHY

v Španielsku

Beletria

1. John BOYNE: **El Niño con el Pijama de Rayas** (Chlapec v pásikavom pyžame)
2. Noah GORDON: **La Bodega** (Pivnica)
3. Jonathan LITTELL: **Las Benevolas** (Zhovievavé)
4. Juan José MILLÁS: **El Mundo** (Svet)
5. Stephenie MEYER: **Eclipse** (Zatmenie)
6. Ramón CAMPAYO: **Tierra Firme: La Vida Extraordinaria de Martin Ojo de Plata** (Pevná zem: Pozoruhodný život Martina Striebroočka)
7. Vasili GROSSMAN: **Vida y Destino** (Život a osud)
8. Boris IZAGUIRRE: **Villa Diamante** (Diamantové mesto)
9. Francisco Gonzales LEDESMA: **Una Novela de Barrio** (Román z predmestia)
10. Muriel BARBERY: **La Elegancia del Erizo** (Elegancia ježka)

Literatúra faktu

1. Ramón CAMPAYO: **Aprende Inglés en 7 Días** (Nauč sa po anglicky za 7 dní)
2. José María Mellado MARTÍNEZ: **Fotografía Digital de Alta Calidad** (Vysokokvalitná digitálna fotografia)
3. Aitor ZARATE: **Mueve Tu Dinero y Hazte Rico** (Presuň svoje peniaze a zbohatni)
4. Rhonda BYRNE: **El Secreto** (Tajomstvo)
5. Ram BHAVNANI: **Los Secretos para Ganar Dinero en la Bolsa** (Tajomstvá ako zarobiť peniaze na burze)
6. Albert BOADELLA: **Adios Cataluña** (Zbohom, Katalánsko)
7. Mario LUNA: **Sex Code: Manual Práctico de los Maestros de la Seducción** (Pravidlá sexu: Praktická príručka majstrov zvádzania)
8. Naomi KLEIN: **La Doctrina del Shock: El Auge del Capitalismo del Desastre** (Šoková doktrína: Rozkvet kapitalizmu pohrôm)
9. Oscar WILDE: **El Arte de Conversar** (Umenie konverzovať)
10. Francesc MIRALLES a Alex Rovira CELMA: **El Laberinto de la Felicidad** (Labyrint šťastia)

Ako sa plnia túžby

P. B. Kerr

Deti čarovnej lampy – Modrý džin babylonský

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007
Preklad Patrick Frank

Džinovské dvojčatá Philippa a Johna Gauntovcov čaká nové napínavé dobrodružstvo. A najmä nebezpečné, lebo do hry sa zamieša Modrý džin babylonský. Ten stojí nad dobrom i zlom a je najvyšším sudcom medzi ostatnými džinmi – súdi ich spory a skutky, s chladným srdcom oslobodeným od vnímania dobrého a zlého. Tradične býva ženského pohlavia, pred smrťou si však musí vybrať nasledovníčku, ktorá si vo visutom paláci v Babylone zatvrdí srdce, aby bola navždy nestranná. Ajiša, súčasný Modrý džin babylonský, je už veľmi stará a hľadá za seba náhradníčku. Celý džinovský svet je presvedčený, že ňou bude Mimi de Ghulle, ktorá síce patrí k zlým džinom, všetkých sa však snaží presvedčiť, že je dobrá. Čaká už len na to, že Ajiša potvrdí jej nástupníctvo. A práve počas týchto pohnutých udalostí zmizne Johnova sestra Philippa. Podozrievajú Ajišu, že si za nasledovníčku vybrala namiesto Mimi de Ghulle práve Philippu. Jediný, kto môže ísť hľadať Philippu do visutého paláca v Babylone a zachrániť ju pred tým, aby jej srdce navždy skamenelo, je jej brat John. Čaká ho veľmi ťažká a nebezpečná cesta do podzemnej krajiny Iravotum a musí sa poponáhľať, aby ho ešte Philippa spoznala a bola ešte jeho milovaným dvojčaťom.

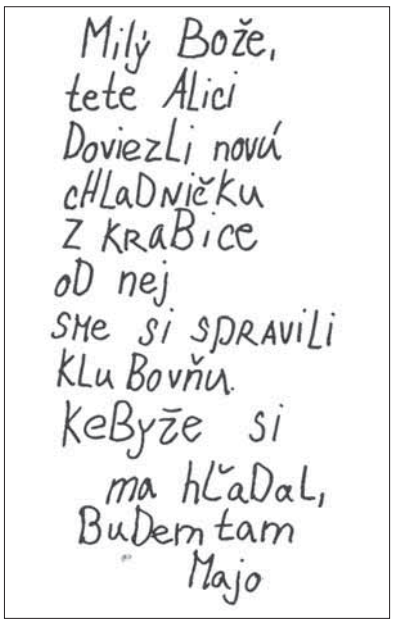
Milý Bože,
tete Alici
Doviezli novú
chladničku
z krabice
od nej
sme si spravili
klubovňu.
Keby že si
ma hľadal,
budem tam
Majo

Francesca Simon

Pomsta Grázlika Gaba

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007
Preklad Darina Zaicová

Grázlik Gabo opäť vyvádza. Rozhodne sa pomstiť svojmu stále dobrému a milému bračekovi Vzornému Vilkovi. Vymyslí naňho prešibanú pascu – ak sa odváži v noci vyjsť do záhrady, ukáže mu víly. A veru na tie je Vilko veľmi zvedavý. Pravda je prešibanejšia ako Gabo a opäť raz vyjde najavo. V ďalšom dobrodružstve chce Grázlik Gabo prekabátiť rodičov, aby sa mohol hrať bojové počítačové hry. Všetci jeho kamaráti majú najnovšiu Vesmírnu vzburu robotov, Hviezdne vojny a Hadiu pomstu III a on sa môže hrať len samé náučné hry. Jedného dňa sa vyberie s otcom do práce. Otec má veľké obavy, čo Gabo zase vyvedie, preto si od neho vynúti prísľub, že sa bude správať (v rámci jeho možností) slušne. Pokúša sa daný sľub dodržať, ale len do chvíle, kým sa stretne so synom otcovho šéfa. Ten je ešte väčší grázel ako Gabo, hoci naoko sa správa ako „slušniak“. Napokon sa ukáže, že Gabo vie aj pomáhať spolužiakom, keď nenažraná spolužiačka všetkým kradne obedy. Grázlik Gabo má toho už naozaj dosť a rozhodne sa tento teror „nenažrankyne“ ukončiť.

Katarína Petkaničová

Africkí draci

Ilustrácie Vladimír Kardelis
Bratislava, Vydavateľstvo Miroslava Demáka ESA, edícia Drak 2007

Afrika, jej prírodný a ľudský svet nebýva častou témou slovenských autorov, a už vôbec nie témou čerpajúcou z osobných zážitkov. Takýto zriedkavý prípad predstavuje knižka ***Africkí draci*** z pera Kataríny Petkaničovej, ktorá je známa nielen ako prispievateľka do časopisov Slovenka, Život, Rodina a ďalších, ale aj ako autorka viacerých kníh pre dospelých a knižky pre deti ***Hody s upírom***. Tentoraz spisovateľka ponúka väčším deťom vlastné zážitky z niekoľkoročného pobytu v Afrike. S čiernym kontinentom zoznamuje čitateľov prostredníctvom jednoduchého príbehu mladej slovenskej rodiny Dvoričovcov. Otec dostáva príležitosť zúčastniť sa na medzinárodnej geologickej expedícii v Afrike, kam po počiatočných úvahách odchádza celá štvorčlenná rodina s dvoma synmi – desaťročným Jarkom a sedemročným Andrejkom. Tu sa začína celá reťaz dobrodružstiev, príbeh nadobúda čiastočné prvky sci-fi a dýcha z neho záhadná atmosféra cudzieho, neznámeho, celkom odlišného sveta. Na pozadí tohto príbehu autorka približuje mladému čitateľovi, ako sa chlapci stretávajú s africkou prírodou, spoznávajú na vlastné oči jej živočíšny a rastlinný svet, zoznamujú sa s domorodými obyvateľmi, ich kultúrnymi tradíciami, mýtami. Kniha tak prináša pre detského čitateľa veľa nových poznatkov, no najmä pocit očarenia z dotykov s málo známym kontinentom.

Milý Bože,
mňa si adoptovali.
Je to také iné,
ako keby som bol
rozajatný?
Palino

Jeremy Strong

Babkin slávny útek

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007
Preklad Inka Martinová

Babka malého Nicholasa sa na staré kolená zaľúbila. A čo je ešte horšie, jej vyvolený je otcom nepríjemného suseda pána Tugga, ktorý sa prisťahoval len nedávno. Má dlhé sivé vlasy zviazané do chvosta, jazdí na veľkej motorke so sajdkou a na chrbte svojej koženej bundy má cvočkami napísané Bláznivý, zúrivý a krivý. A takmer som zabudla – volá sa Lancelot. Hoci nie je nijaký rytier v žiarivej zbroji na bielom koni, predsa len pôsobí charizmaticky. Najmä na Nicholasovu babku. A keďže obidvaja majú už čo-to za sebou a menej pred sebou, rozhodnú sa, že sa zosobášia. S tým ale vonkoncom nesúhlasí Nicholasova rodina, ani rodina Tuggovcov. Nicholasov otec a pán Tugg chystajú sprisahanie, aby mohli zmariť svadobné plány dvoch zaľúbencov. Nakoniec rozhodnú, že ich uväznia vo svojich izbách. Lenže Lancelot sa ľahko dostane na slobodu a pomôže utiecť aj Nicholasovej babke. Spolu utekajú uskutočniť svoje svadobné zámery, a to originálnym spôsobom. Chcú sa zosobášiť v lietajúcom balóne. Ich rodiny tomu však chcú za každú cenu zabrániť a vydávajú sa po stopách utečencov. Ako to všetko dopadne a prečo sa stal babkin útek takým slávnym, o tom sa už dozvieme viac v knižke.

Angličtina. Moje prvé slovíčka

Bratislava, Fragment 2007

Milým darčekovým balením obrázkového slovníčkového leporela a pexesa môžete potešiť a pobaviť najmenších študentov angličtiny. V ponuke sú dva tituly ***Zvieratá*** a ***Doma***. Pexesové kartičky sú kartónové a pár tvoria rovnaké obrázky, ale s rozdielnym textom – slovenským a anglickým pomenovaním obrázka. Pri anglickom výraze je aj výslovnosť. Vďaka praktickému baleniu v škatuľke sa pexeso len tak ľahko neroztratí a obrázkový slovníček sa vmestí aj do maminej kabelky a môže poslúžiť na zabavenie v čakárni u lekára alebo počas dlhšej cesty autom či vlakom.

Anne-Marie Pol

Tancuj! Moja voľba

Senica, Arkus 2007
Preklad Jela Mlčochová

V prvej časti série ***Nina, vychádzajúca hviezda*** sme sa zoznámili s 13-ročnou Ninou, ktorej sa podarilo získať štipendium na prestížnej tanečnej škole. V ***Mojej voľbe*** má plnú hlavu starostí s otcovou mladou priateľkou, ktorá už svojím menom Odile asociuje u Niny zlú Čiernu labuť z baletu Labutie jazero. Keď sa nasťahuje do ich bytu, má pocit, že otec zradil ju aj mŕtvu mamu. Peripetie s Odile sú však ničím v porovnaní so zdrvujúcou správou, že otec si konečne našiel prácu, ale v zahraničí. Sťahovanie znamená koniec tancovania v milovanej škole. Malá baletka sa však svojho sna nevzdáva a zúfalo presadzuje túžbu zostať v Paríži.

–mgb, ef, bi–

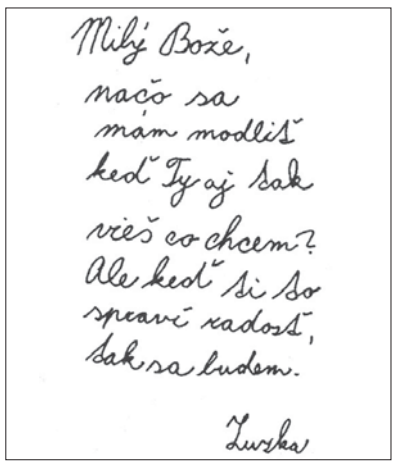
Milý Bože,
načo sa
mám modliť
keď Ty aj tak
veš čo chcem?
Ale keď si so
spravil radosť,
tak sa budem.
Lucka

Ďalšie listy adresované do Neba nájdete v knižke ***Deti píšu Bohu***, ktorú zostavili Eric Marshall a Stuart Hample, preložili Marián a Markéta Andričíkovci a vyšla vo vydavateľstve Modrý Peter.

Verejná knižnica Jána Bocatia v Košiciach

Adresa: Hlavná ul.č.48
042 61 Košice
tel.: 055/622 32 91,
fax: 055/622 32 92
e-mail: vkjb@vkjb.sk
www.vkjb.sk
Riaditeľ : PhDr. Klára Kernerová
Vedúca odboru metodiky a bibliografie: PhDr. Jana Amrichová
(predstavuje edičnú činnosť knižnice)

• Odkedy sa knižnica systematicky venuje edičnej činnosti a aké je jej zameranie?

– Od 50. rokov knižnica pravidelne vydáva publikácie zamerané predovšetkým na regionálnu problematiku Košíc a okolia, ako aj na popularizáciu beletrie. Edícia *Regionálni autori* mapuje tvorbu autorov narodených alebo pôsobiacich v našej oblasti, vznikla v roku 1998 na podnet mecéna začínajúcich autorov východného Slovenska básnika Blažeja Krasnovského, básnika Tibora Kočíka a našej knižnice, ktorá už desaťročia spolupracuje s mladými autormi. Vydávame zborníky začínajúcich autorov, prvý vyšiel roku 1982 so symbolickým názvom ***Už zajtra***, publikovali v ňom napr. Jozef Urban či Teodor Križka. Zborníky vychádzali každoročne až do roku 1987, potom na ne nadviazali zborníky literárno-umeleckých klubov pod názvom ***LUK***. Vydali sme niekoľko úspešných bibliografií o historických pamiatkach mesta, pamätných tabuliach a pamätníkoch v meste, ako aj s témou regionálnej kultúry, histórie i etnografie. Po roku 2000 vyšlo niekoľko bibliografií, ako ***Turniansky hrad, Ľudová kultúra Košíc a okolia, Literárny miestopis okolia Košíc***.

• Koľko titulov ste vydali od vzniku knižnice, resp. akým vývojom prešla edičná činnosť?

– Edičná činnosť úzko súvisí so začiatkami bibliografických aktivít. Roku 1953 začali vychádzať prvé bibliografické súpisy literatúry z knižného fondu k významným jubileám, ako aj rôzne metodické materiály. Významný medzník predstavuje rok 1967, keď vyšla prvá ***Bibliografická ročenka mesta Košice***. Ročenky poskytovali informácie o kultúrno-spoločenskom živote tak, ako ich priniesla dobová tlač v príslušnom roku. Roku 1969 na ňu nadviazala ďalšia ročenka ***Okres Košice-vidiek v tlači***. Obidve ročenky vychádzali pravidelne až do roku 1994, keď tlačená podoba ustúpila moderným databázam. Tie poskytujú čitateľom rýchlejšiu náhradu. Do roku 1990 vydala knižnica vyše 600 bibliografií. Roku 1998 sa zrodil projekt *1000 dobrých kníh*. Knihovníci zostavili výber kníh, ktoré sami prečítali a odporúčajú ich čitateľom. Projektom sme chceli upozorniť čitateľov na staršiu kvalitnú literatúru a pomôcť im zorientovať sa v tituloch, ktoré vychádzajú po roku 1989. Medzi *1000 dobrých kníh* sme vybrali tie, ktoré sa dobre čítajú a majú aj určitú literárnu hodnotu. Zaradili sme sem len knihy vydané do roku 2000. Pri počte tisíc sme vychádzali z predpokladu, že aktívny čitateľ prečíta priemerne za život 400 kníh, takže tisícka by mu mohla stačiť. Vydaná publikácia je horúcou novinkou a knihovníckej verejnosti sme ju prezentovali na jesennom seminári Kríza čítania III.

• S akými edičnými zámermi vstupujete do roku 2008?

– Keď sa nám podarí vydať aspoň jeden titul za rok, sme nesmierne šťastní. Ak získame finančné prostriedky od sponzorov a z grantov, vydáme bibliografiu ***Parky a zeleň mesta Košice***. Chceme ňou zmapovať parky na území mesta, ich históriu, dobové premeny, stavebné prvky v nich (o. i. fontány), vzácne a zaujímavé dreviny a rastliny. Začneme pracovať aj na ďalšom titule v rámci edície *Regionálni autori*. O kom bude, to zatiaľ prezrádzať nebudem.

• Ktorý zo svojich titulov pokladáte za najúspešnejší, resp. ktorý oslovil čitateľov knižnice alebo zaujal aj v celoslovenskom meradle?

– Určite je to ***Slovník židovských osobností Košíc a okolia*** z roku 2001 (v tom istom roku získal Prémiu Jozefa Miloslava Hurbana). Prináša životopisné údaje o 296 židovských osobnostiach Košíc a okolia od najstarších čias až po rok 1944. Stretla sa s priaznivým ohlasom nielen na domácej pôde, ale aj v zahraničí. Žiaľ, z finančných dôvodov sa nám ju nepodarilo vydať v cudzojazyčnej mutácii, hoci bol veľký záujem o anglickú a maďarskú verziu.

• Prezradíte svoj nesplnený vydavateľský sen?

– Okrem cudzojazyčnej mutácie ***Slovníka židovských osobností*** patrí k nesplneným snom aj vydanie publikácie o dejinách našej knižnice, ktorej počiatky siahajú až do 17. storočia, do obdobia vzniku Košickej univerzity.

• Aký máte názor na rebríčky bestsellerov?

– Celkom rada ich v periodikách sledujem a potom porovnávam s rebríčkom najpožičiavanejších kníh v našej knižnici. Sledovať, o aké knihy verejnosť prejavuje záujem, patrí ku knihovníckej profesii .

• Akú knižku práve čítate?

– Opätovne som siahla po titule od Marlo Morganovej ***Poselství od protinožců***. Táto kniha sa v ostatných dvoch rokov stala doslova kultovou aj v okruhu mojich príbuzných, kolegov a známych. V beletristicky spracovanom príbehu si americká lekárka spomína na svoje niekoľkomesačné putovanie austrálskou krajinou v spoločnosti tamojších domorodcov. Spoznáva ich životnú filozofiu, ako žiť v súlade s prírodou a brať si z nej len toľko, koľko človek skutočne potrebuje.

Lýdia Čelková

Krása a príťažlivosť nepoznaného

Ivan Lehotský
Moje diery v ementáli (Nemecko-slovenské vydanie)
Bratislava, Petrus 2007

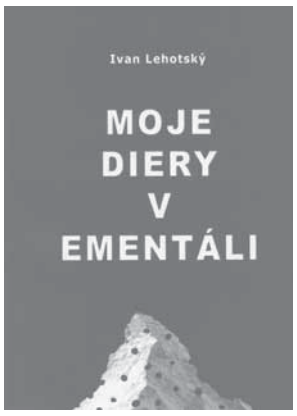

Postupne sa zapĺňajú diery v poznávaní literatúry slovenskej emigrácie po roku 1968. S emigráciou po roku 1948 akoby sme boli faktograficky i hodnotovo vyrovnaní, autori a publikácie do roku 2000 z tejto oblasti sa dostali do Marčokových ***Dejín slovenskej literatúry III*** (v kapitole J. Hvišča); sú v nich podrobne spracovaní všetci, ktorí sa zapájali do publicistiky (z literárneho hľadiska aj okrajoví autori). Horšie je to so zaznamenávaním novšej memoárovej literatúry, ktorá si hľadá miesto v súčasnom toku a záplave literatúry – a hľadá si aj vydavateľov, lebo nie vždy ide o známych autorov.
Ivan Lehotský, patriaci k emigrácii po roku 1968, si vydavateľa našiel a jeho svojské, atypické memoáre skúseného kazateľa i stredoškolského pedagóga (znalca diela poľského filozofa L. Kołakowského) vyšli vo vydavateľstve Petrus so Schurmanovými kresbami. Mozaika jeho života by sa dala ďalej vypĺňať, autor však do nej vložil len fragmenty, ktoré by podľa neho mohli byť pre čitateľa zaujímavé. Pointou rozprávania je predzáverečná kapitolka *Moje známosti* – text o priateľovi Arminovi, znalcovi náboženských rituálov Inkov, ale aj text o kráse a príťažlivosti nepoznaného. Knižka má niekoľko krátkych kapitol (*Ako som sa stal Švajčiarom, Hrdý Slovák, Cirkevné štruktúry, Teologické štúdiá, Večné mesto, večná láska, Prvá kázeň, Prvý a posledný pohreb, Bezdomovci, Sobáše, Vojenská služba...*), ohraničujúcich tematický záber a zároveň predkladajúcich to, čo autor vybral z príbehov svojho života v emigrácii, naplneného štúdiom, smútkom z nevydareného manželstva, ale i šťastnými vzťahmi, pričom odôvodnenosť jednotlivých záberov zdôrazňujú jemné pointy rozprávania. Ivan Lehotský vyštudoval vo Švajčiarsku filozofiu a teológiu a pracoval ako „pastorálny asistent". Ako „pastor" pochovával ľudí a ako filozof sa musel sústrediť na hlavné filozofické problémy. Neprekvapí nás preto, že z jeho textov na nás dýcha pokoj a vyrovnanosť v otázkach života a smrti, teológie, filozofie i literatúry. Jeho knižka však vôbec nie je kazateľská, ale priam bohémska. Lebo hľadanie zázemia, či už v Paríži, Ríme, Zürichu, Bratislave, na Záhorí, túžba niekam patriť – bez výčitiek voči politickej minulosti, bez zveličovania politických dôvodov exilu – robí z nej objektivizované a zároveň súkromné svedectvo o živote človeka.
Knižka vyšla dvojjazyčne a môžeme sa spoľahnúť, že v preklade do nemčiny vyznieva rovnako pôsobivo ako v slovenskej časti. Text totiž preložila známa prekladateľka a propagátorka slovenskej literatúry v zahraničí Gerlinde Tesche. Nefiktívna próza je jednou z foriem písania, ktorej sa oddá veriť: môže nám poskytnúť nové pohľady na širší, nie iba slovenský horizont, nestrácajúc pritom osobnostnú hĺbku. A práve túto *sérenité* nám ponúkajú Lehotského krátke prozaické útvary nie ako náhradu za fikciu, ale ako osobné, faktami podložené autorovo spomínanie.

Anna Blahová

S Máriusom Kopcsayom nad významom slov

Kadiaľ chodí láska?

Ošúchané príslovie hovorí, vraj cez žalúdok. Alebo aj cez „žalúďok" – myslí si herečka, spisovateľka a jazykovedkyňa Inge Hrubaničová. Tak to aspoň provokatívne tvrdí názov jej prvej samostatnej knihy, ktorú na svet priviedlo vydavateľstvo Aspekt.
Kadiaľ teda ide láska? Prechádza všetkými slovami a vetami, príbehmi a dialógmi, ktoré autorka umiestnila do dvoch častí knihy – prvej, prozaickej, nazvanej bezsubjekty a druhej fragmentárnej, poetickej pomenovanej ako zápisky z hlavnej stanice. Láska chodí v obálkach bez adresáta, ktoré nájde nový nájomník v zákutí starého bytu. Vo veršoch, v úvahách, v ktorých Hrubaničová nezaprie svoju – isto nielen profesionálnu – záľubu v slovách a v hľadaní ich významu alebo aj v jeho opomínaní, pri ktorom nás, ostatných neopatrných užívateľov, nachytá ako na hruškách: *„Čo všetko sú ľudia schopní napísať v internetovej anonymite, koľko sarkazmu, brutálnosti, nevhodnosti, špiny, zlej gramatiky a zlej syntaxe vedia vtesnať do písmen, a ako sa to niekedy pretne a napriek všetkým gramatickým prešľapom a špine nemôžeš tomu uprieť vtip a... istú mieru invencie..."* Zatiaľ čo v minulosti si anonym musel dať riadnu prácu, aby svoje dielo vytvoril a patrične anonymne aj odoslal na príslušné miesta, *„dnešní anonymovia sú verejní a majú meno: BOMBER, GEORGIUS, DARKMAN, BRITISH BULDOG, ULYSES..."* Reflexie fenoménov súčasného života podáva Hrubaničová tak presne a prirodzene ako reálie bratislavských ulíc pod Hlavnou stanicou, v okolí trhoviska na Žilinskej a iných priľahlých kútov, ktoré ešte nezasiahol diktát nového bratislavsko-veľkomestského imidžu.
Láska však chodí aj cez krásne obrazy, napríklad augustovej noci pri jazere, do ktorého vojdú traja nahí ľudia a hovoria nezrozumiteľnou rečou. A v celkom poslednej spomienke na starnúcu avantgardu si Inge poplače na rodinno-kamarátskej opekačke v rusovskom parku: *„nasadáme do Vladovho favorita / dobrovoľne nedobrovoľní „tátové a mámy" / ecce homo homolka... už aj my?"* Bez veľkých písmen a bez veľkých gest, malými príbehmi slov a ich významov chodí si láska cez knižku Inge Hrubaničovej.

LITERÁRNY KVÍZ

Jedným z najslávnejších básnických textov svetovej literatúry je baladická skladba amerického spisovateľa – inak známeho aj ako zakladateľa detektívneho žánru – Edgara Allana Poea (1809 – 1849) *Havran*. Básnik, žialiaci nad smrťou svojej milej, sa stretáva s majestátnym čiernym vtákom, ktorý v decembrovú noc vojde cez oblok do jeho príbytku sťa posol z iného sveta, ale neprezradí nič o tajomstvách posmrtného života. K popularite diela prispela aj „metodologická" esej s názvom *Filozofia básnickej skladby*, v ktorej autor detailne vysvetlil, ako postupoval pri jej písaní, ako sa dopracoval k voľbe konkrétnych motívov a postupov. Literárni vedci tvrdia, že *Havran* patrí pre svoju zložitú stroficko-veršovú štruktúru k najtvrdším prekladateľským orieškom. Napriek tomu (alebo možno práve preto – veď dielo, ktoré sa ťažko prekladá, je aj výzvou) ide o jeden z najprekladanejších literárnych textov. V slovenčine máme až 9 pretlmočení tejto básne, z jedného z nich uvádzame aspoň jednu strofu:

Zasmial som sa, zhora-zdola keď som skúmal čierne stvora,
keď som zbadal vážnosť veľkú načechraných brk a pier.
– Bárs si búrkou okmásaný, smelýs', bárs aj nie si zvaný,
tvore blúdnych duchov druhu, ošarpaný ani ker,
riekni, jak ťa zvú tam dolu, podsvetia kde králi mier?
Havran rečie: „Nikdy ver."

Jestvuje hypotéza, že prvým prekladateľom básne do slovenčiny bol redaktor a dramatik Ján Adolf Ferienčík, ktorý od roku 1895 žil v USA. Tento preklad sa však nezachoval. Všetkých deväť jestvujúcich prekladov spolu s originálom vydalo roku 2000 vydavateľstvo Petrus v jednej knihe. Pravda, prekladateľov je len sedem, lebo Karol Strmeň vyhotovil až tri verzie. Okrem neho teda *Havrana* preložili ďalší štyria básnici a dve poetky: Vladimír Roy (uvedený úryvok je práve z jeho prekladu), Jana Kantorová-Báliková, Jozef Urban, Ľubomír Feldek, Eva Lukáčová a ...
Meno jedného prekladateľa sme zámerne vynechali. Dnešná kvízová otázka teda znie: Ktorý náš básnik ešte preložil Havrana do slovenčiny? Aj tentoraz ponúkame tri možnosti:

A) Ján Smrek
B) Valentín Beniak
C) Vladimír Reisel

Vymýšľa **Igor Hochel**

Na vaše odpovede čakáme do 2. januára 2008, nezabudnite k nim priložiť kupóny vydavateľstiev Fragment a Remedium, ktoré venovali knižky do posledného tohtoročného kvízu. Správnu odpoveď na kvízovú otázku z KR č. 24, čo si v románe Georgea Orwella ***1984*** pýtal od hlavného hrdinu Winstona Smitha Syme z Výskumného oddelenia, ponúkala hneď prvá možnosť **A) žiletky**. Mnohí, zrejme pod vplyvom vlastných skúseností z „reálneho socializmu", tipovali iné možnosti, preto správnych odpovedí prišlo tentoraz menej. Knižky z vydavateľstiev Ikar a SPN – Mladé letá posielame za správne odpovede Marte ŠIMKOVIČOVEJ do Košíc a Miške HOFIERKOVEJ do Dubnice n. Váhom.

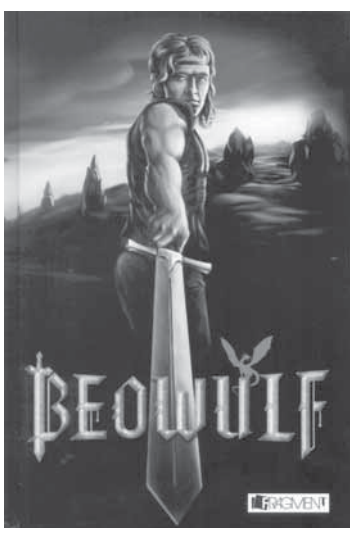

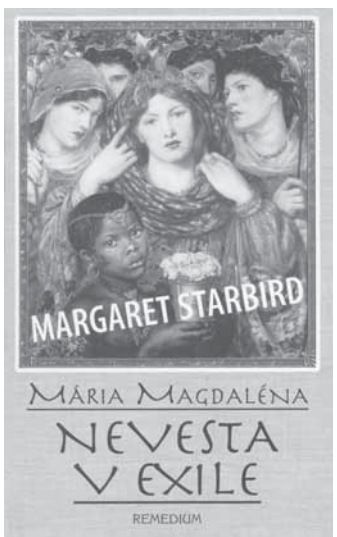

JUBILANTI

od 19. decembra do 2. januára

29. decembra 1976 sa narodil prozaik, prekladateľ, publicista Michal HVORECKÝ. Vydal zbierky poviedok ***Silný pocit čistoty*** (1998), ***Lovci & zberači*** (2001) a tri romány. Pravidelne píše články pre noviny doma i v zahraničí. Každý rok chodieva

na hudobný festival Wilsonic, ktorý roku 2000 založil s dídžejom Tiborom Holodom. Jeho knihy vyšli v prekladoch do nemeckého, poľského a českého jazyka. Adaptáciu románu ***Plyš*** uvádza bratislavské Divadlo Aréna a 11. januára bude mať premiéru v Schauspielhause v Hannoveri. Román ***Eskorta***, ktorý uvádza sloganom „zábavný román o mladej generácii a jednej škandalóznej kariére", vyjde v nekrátenej podobe ako audiokniha, na jar 2009 v nemeckom preklade vo vydavateľstve Klett-Cotta a bude mať aj filmovú podobu. Slovenský vydavateľ dvoch zatiaľ posledných románov Michala Hvoreckého Albert Marenčin venuje ***Eskortu*** jednému nášmu čitateľovi, ktorý nám napíše názov predchádzajúceho románu jubilanta.
Na vaše odpovede s priloženým kupónom Albert Marenčin Vydavateľstvo PT čakáme do 2. januára.

- **25. 12. 1927 – Štefan SOKOL**, dramatik, publicista
- **29. 12. 1947 – Jana KUZMOVÁ**, poetka
- **29. 12. 1917 – František OKTAVEC**, esejista, literárny kritik, prekladateľ
- **28. 12. 1951 – Dagmar Mária ANOCA**, poetka, prozaička, literárna kritička, žije v Nadlaku
- **29. 12. 1940 – Anita TEŠOVIČOVÁ**, aforistka, humoristka, publicistka
- **29. 12. 1953 – Oliver BAKOŠ**, prozaik, prekladateľ, estetik
- **31. 12. 1969 – Uršuľa KOVALYK**, prozaička
- **22. 12. 1943 – Štefan MORAVČÍK**, básnik, prozaik, spisovateľ pre deti
- **24. 12. 1915 – Svetloslav VEIGL**, básnik
- **24. 12. 1976 – Svetlana ŽUCHOVÁ**, poetka, prozaička a prekladateľka

Z blahoželaní, ktoré ste poslali Tiborovi Kočíkovi, vyberáme slová Oľgy MIČKOVEJ z Hlohovca: *Váženému jubilantovi k sympatickým dvom pätorkám želám pevné zdravie, ďalšiu bohatú básnickú a publicistickú činnosť, ako aj dostatok času na tvorbu. V pedagogickej práci mu tiež želám výrazný funkčný postup a „ružovú záhradu".* Za tento pekný pozdrav posielame našej čitateľke básnickú zbierku Tibora Kočíka ***Byť namiesto mať***, ktorú venovalo Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov.

OBJEDNÁVKA

Dvojtýždenník KNIŽNÁ REVUE na rok 2008 si môžete objednať telefonicky: **02/52920272**,
e-mailom: krevue@litcentrum.sk
alebo písomne či osobne:
Nám. SNP 12, 812 24 Bratislava

REMEDIUM
(Literárny kvíz)
Strana 11

FRAGMENT
(Literárny kvíz)
Strana 11

ALBERT MARENČIN VYDAVATEĽSTVO PT
Strana 11

Mojou podstatou je oheň

Rozhovor s poetkou, dramaturgičkou a herečkou Annou ONDREJKOVOU

Anna Ondrejková sa narodila 28. 4. 1954 v Liptovskom Mikuláši. Žije v neďalekom Bobrovci. Absolvovala nadstavbové knihovnícke štúdium na Gymnáziu V. Pauliny-Tótha v Martine. Pracuje v Knižnici G. Fejérpataky-Belopotockého v Liptovskom Mikuláši. Vydala básnické zbierky ***Kým trvá pieseň*** (1975), ***Snežná nevesta*** (1978), ***Plánka*** (1984), ***Sneh alebo Smutná jabloň plná nedozretých pávov*** (1993), ***Nespavosť*** (1994), ***Skoromed skorokrv*** (1998) a v tomto roku vyšiel autorský výber z jej veršov ***Havrania, snová*** (2007). Súkromne vydala básnické cykly ***Havrania, snová*** (2000) a ***Izolda: sny, listy Tristanovi*** (2001 – 2006). Stvárnila viacero divadelných postáv (Smrť/Luna v Krvavej svadbe, Gertrúda v Hamletovi), dramaturgicky spracovala *Hru pre troch* podľa posledných zápiskov M. Durasovej, vystupuje aj ako performerka. Tvorí koláže a ilustrácie k básnickým textom. Žije literatúrou, premieňajúc svoj život na text.

• Pamätám sa na ten osobný mrazivý pocit, keď si mi poslala Hru pre troch. Čítala som: Vstúp do mojej tváre. Vojdi na ten biely papier so mnou. Dám ti svoju kožu... kto nepobozkal nôž, nevie, o čom sa tam hovorí. Ale ty si to hrala.

– Hrala... a nehrala. Lebo divadlo pre mňa nie je o hraní, ani o prežívaní či vciťovaní sa, ani o náhradnom javiskovom žití toho, čo mi v skutočnosti život odoprel. Ani o predvádzaní sa, lebo od detstva som skôr uzavretá a dlho som trpela extrémnou plachosťou. Možno je to len otázka iného jazyka; v porovnaní so slovami, ktoré akoby boli zbavené telesnosti, a tým, ako ich vyslovujem (píšem), ich odtŕham, odrezávam od seba, až nadobúdajú vlastnú existenciu, už nezávislú odo mňa, v divadle hovorím svojím telom, odovzdávam tam svoj hlas, pohyb, chvenie, dotyk... ak toto robíš a pritom „nehráš“, ak toto robíš a nemáš vlastne žiadne barličky naučených techník (teraz si uvedomujem, že takéto barličky nemám ani pri písaní... vždy musím zabudnúť všetko, čo viem o básnickom remesle, aby som mohla napísať báseň)... si veľmi, veľmi zraniteľná. Zdá sa mi, že zraniteľnejšia, ako keď „len“ píšeš a tvoja tvár ostáva anonymná, nanajvýš sa objaví nevýrazná malá fotografia (ako do občianskeho preukazu) na záložke knihy... Takto stiahneš zo seba nielen šaty, ale aj kožu.

Literatúre je jedno, či idem aj na javisko. Divadlu je ľahostajné, že aj píšem. Ale pre mňa je to o život. Ruská balerína Maja Plisecká hovorila, že v určitom bode jej už nestačil čistý tanec, musela na javisku prehovoriť. A mne prestalo stačiť čisté slovo, iba slovo. Ale nie som výnimočná, myslím, že niečo podobné prežívajú mnohí...

• Okrem poetky si aj performerka. Teda aj vyznavačka myšlienky, že niektoré zážitky sa môžu stať len raz. Len raz rozbitá miska so soľou. Veríš v opakovanie?

– Áno, len raz rozbitá miska. A neuveriteľne rozbitá... Na začiatku minulého leta v Liptovskom Mikuláši som uvádzala autorské čítanie slovinských poetiek; boli tam Vida Mokrin-Pauer, Lidija Dimkovska, Maja Vidmar a Stanka Chrobáková-Repar. V obyčajných hlbokých porcelánových miskách som mala soľ, rôznofarebnú soľ, modrú, hnedú, zlatisto žltú, zelenú... každá z tých žien sa mi spájala s inou farbou. Moja miska obsahovala čistú bielu soľ... pohrávala som sa síce s tým, že by som použila tmavočervenú farbu krvi, ale potom som sa sama sebe vysmiala: ja som predsa nebola v hre, mne patrila neutrálna biela. Tú soľ som sypala na zem, na prestreté čierne plátno, a každá poetka dostala misku od svojej soli. Ja som svoju na zakončenie tresla o zem a rozbila. Až neskôr som si uvedomila, že mám krvavú ruku, črepiny sa mi zaryli do prstov... napokon tam bola nie predstieraná, ale skutočná krv... ktorú obecenstvo aj tak neuvidelo. (Bol to zázračný básnický večer, kde všetko vyšlo, zapadalo do seba... ešte aj obecenstvo bolo výnimočné...) Iba raz, všetko je len raz. Nedá sa ísť „na nečisto“. Dostala som katolícku výchovu; myšlienka reinkarnácie (najmä v našom povrchne utešujúcom chápaní ako možnosti opraviť, čo v tomto živote zbabrem) je mi veľmi vzdialená.

Jediný raz. Autorské čítania, ktorých tradíciu založil v Mikuláši Ivan Laučík, boli vždy spojené s vystúpením venovaným na počesť pozvanému hosťovi (my sme tomu hovorili jednoducho „etudy“, až Jana Bodnárová použila výraz „performance“). Tých etúd boli desiatky... a nejestvuje nič, ani len fotografia. (Oveľa horšie je, že nejestvujú žiadne záznamy z tých úžasných rozhovorov, ktoré Ivan na javisku viedol so svojimi hosťami. Akosi nám veľmi dlho ani neprišlo na um nahrávať to, a keď sme sa o to neskôr pokúšali, zlyhala technika.) Ale nikdy som to nevnímala ako ujmu, skôr som mala pocit, že presne takto to má byť, že toto je pravé: aby gesto zaniklo spolu so svojím časom, aby ostávali len stopy v duši zúčastnených, a nie v archívoch.

Moje povolanie (teda to, ktorým sa živím) je aj o ustavičnom dokumentovaní a archivovaní. Preto (aj preto) mám právo pýtať sa, či sa neochudobňujeme tým permanentným úsilím o zaznamenanie, či nás to nezvádza k povrchnosti a nepozornosti, lebo môžeme sa k tomu predsa vrátiť. Ale klameme sa. V skutočnosti sa vrátiť nemôžeme, nikdy.

A tú misku už nikdy nerozbijem tak, aby bola aj krv. Ale ani sa o to nebudem pokúšať. Sú to veci, ktoré vedome nikdy neopakujem. Ba ani ich nemôžem naskúšať ako divadelnú úlohu.

• V tvojom výbere z tvorby Havrania, snová (MilaniuM 2007) je aj rovnomenný cyklus, ktorý predtým vyšiel iba súkromne. Opakuje sa v ňom motív nevesty. Po tej snežnej, táto je „dieťa nevesta, horiace dieťa nevesta“. Je to návratný motív Snehulienky poznačenej ohňom?

– Ale ***Snežná nevesta***, moja druhá kniha, tam nie je vôbec zaradená. Ani moja prvá zbierka ***Kým trvá pieseň***. Nedokázala som ich „zobrať na milosť“; nezriekam sa ich, ale keď som ich zobrala po toľkých rokoch do ruky, boli moje aj nie moje. Ako fotografie z gymnaziálnych čias, vyplašená, neistá tvárička a neisté, neohrabané telo v prikrátkych šatách, aké sa vtedy nosili: som to ja... aj nie som. Boli to čudné, pridusené roky. Jeden z mojich učiteľov ma vtedy láskavo pochválil za uverejnenú básničku a dodal: „Toto sme od teba nečakali.“

A dodnes neviem, čo odo mňa čakali. Pridusené roky, pridusený život, ako keď ti niekto zviera hrdlo a dovolí ti nadýchnuť sa, len aby si celkom neumrela. Asi sme tak prežívali všetci... vtedy.

No ak sa vrátim k motívu nevesty... viem, že sa mi ustavične vracia, ale nežiadaj odo mňa, aby som ho vysvetlila. Neviem ho vysvetliť. V mojej Snehulienke neveste je aj krásna snehová panna výšky človeka, ktorú mi kedysi zo snehu na dvore vymodeloval otec, aj všetky rozprávkové Snehulienky, z ktorých ma najviac dojímala... ale bolo mi až fyzicky zle, keď som to čítala... ruská Snehulienka, čo sa odhodlala preskočiť oheň a zrazu len čosi vzdychlo, zašumelo... a Snehulienky viac nebolo... A sú v tom aj hanblivé, nepriznávané sny na prahu dievčenstva, aj všetky tie roztúžené ženské oči, ktoré vidno pri výkladoch so svadobnými šatami... aj to, že krásnu najmladšiu oteckovu sestru, ktorá umrela tridsaťtriročná, nevydatá, do truhly obliekli do bielych svadobných šiat... aj jedna z mileniek Gőstu Berlinga, ktorá si vyzlečie kožuch a ľahne si do hlbokého snehu, aby umrela... možno aj príbeh o Žene Kostre zo Žien, ktoré tancovali s vlkmi...

A pokiaľ ide o oheň, svätá Katarína zo Sieny napísala: „Mojou podstatou je oheň.“

• Tiež súkromne, ale žiaľ, nie aj knižne, vyšli básnické cykly Izolda: sny, listy Tristanovi (2001 – 2006). Veríš, že láska je kozmická?

– Možno sa už teraz pokúsim nájsť na Izoldu vydavateľa. Dlho som to nemohla urobiť: akoby vo mne pulzovala obava... ak Izoldu zakončím, zakončím aj príbeh, svoj príbeh. Bolo to aj smiešne, taká malá súkromná povera, súkromné zaklínanie, dohadovanie sa s osudom. Ale už to pominulo.

Už sa to zlomilo, už som sa oslobodila: príbeh pokračuje... a Izolda môže vyjsť... Vidíš, môžem hovoriť o Izolde... ale nemôžem hovoriť o láske.

• Nie je milujúci / milujúca – vždy tragická postava?

– Nie. Ani vtedy, ak láska nie je opätovaná, ani vtedy, keď je zradená, zhanobená, zosmiešnená, ani keď ju ubije všednosť, šedivosť, priemernosť našej existencie. Ani keď ju zničíme my sami, ani keď nemáme silu ju uniesť, žiť ju. Je to príliš veľký dar, je to milosť... než aby mohla niesť hoci aj takú vznešenú nálepku.

• Si aj autorkou ilustrácií, koláží a grafických listov. Kreslíš, alebo si kreslená?

– Som kreslená, to je presné. Ale nelíši sa to od ostatných vecí, ktoré robím, takto som aj „písaná“, „tancovaná“ „hraná“. A to, čo ma kreslí a tancuje, je vo mne, je mnou, a akoby ma presahovalo... Nie je pre mňa dôležité vedieť, aký to má „mechanizmus“, ako to funguje. Bála by som sa to vedieť. Malo by to ostať tajomstvom najmä mne samej.

• Tvojím literárnym bratom bol aj Ivan Laučík. Duch básnika niekedy zostáva, niekedy sa vracia, niekedy sa premieňa, niekedy odchádza navždy. Ako je to s duchom Ivana Laučíka?

– To mesto nemohlo ostať nepoznačené. A nikto, kto sa s ním stretával, nemohol ostať nepoznačený... Robíme veci, ktoré je „vidno“. Literárnu súťaž začínajúcich autorov, ktorú usporadúva Knižnica G. F. Belopotockého už 25 rokov a Ivan bol od začiatku porotcom, sme pomenovali na jeho počesť Krídla Ivana Laučíka... (Naposledy som ho videla, keď si cestou z gymnázia prišiel po hrubánsky zväzok súťažných prác, ešte odo dverí sa otočil a zamával mi: „V piatok sa uvidíme! A neboj sa... len nech sa zídu dobrí ľudia...“ V piatok som mala mať v knižnici autorské čítanie. V piatok... bol Ivanov pohreb. Umrel na druhý deň, na svitaní, nad maturitnými písomkami... tie súťažné príspevky už nestihol rozbaliť. V piatok... sa zišli všetci dobrí ľudia. A videli sme sa, inými očami, ale videli sme sa...) A... 12. mája, to je deň, keď umrel, chodievame k jeho hrobu a čítame jeho verše. Alebo sme urobili na námestí laučíkovský happennig. A uviedli sme v mikulášskej synagóge jeho Havránok... a stále snívame o tom, že Havránok urobíme priamo na Havránku... a počula som piesne, ktoré vznikli na Laučíkove texty, a Ľubo Raši zložil rekviem, ktoré stojí na Ivanových veršoch...

A potom je to, čo na prvý pohľad nevidno. Nehovorím o spomienkach, hoci aj spomienky sú veľmi dôležité, a treba ich zachytiť... je zvrchovaný čas, lebo pamäť je taká krehká. Ivan tu žil, v priestore, ktorý bol pre neho mučivo bezozvenný (to sú jeho slová), a predsa zotrval. Bez akéhokoľvek pátosu. A nie preto, že by sa mu neponúkali a neotvárali iné možnosti. „Polárnik“ (na otázku, koho vidí, keď sa pozrie do zrkadla, odvetil: „Starého polárnika“) v krajine, ktorá je v poézii toľko ráz „ospievaná“, že pomaly je už vnímaná ako gýč. V krajine, ktorá ho tým, aká je, priviedla k vertikálnemu pohľadu: do výšky a do hĺbky. Čo iné sa dá urobiť uprostred hôr a jaskýň... Ale ani krajina, ani mesto nemôžu zostať rovnaké, ak ich poznačí básnik. A taký, pre ktorého nie sú sladkou mladistvou spomienkou, lebo život ho odvial niekde inde; Ivan odtiaľto neodišiel.

Aj keď básnikove stopy vidia a počujú len tí, čo majú oči a uši. Ľudia môžu byť hluchí, krajina nie...

Ale odišiel privčas. Pre nás, čo sme ešte zostali, sa to stalo privčas. A ja som stratila asi najlepšieho priateľa, akého som v živote stretla. V tomto priestore bol Ivan zázračnou istotou nielen pre mňa: ako básnik, človek, občan. A bez neho je bolestivé prázdno... a kdesi v hĺbke duše stále čakám, že mi zamáva z druhej strany ulice, on utekajúc do gymnázia a ja do knižnice, a do ôsmej musíme byť obaja na mieste... a že sa otvoria dvere a príde si požičať Majstra a Margarétu, lebo to je kniha, ktorú si treba raz do roka prečítať...

• Spolu s Milou Haugovou ste boli krstné mamy knižke básní Veroniky Dianiškovej. Sú v rodiacej sa tme nové ženské bytosti, ktoré sa rozhodli písať a na tomto rozhodnutí budú trvať?

– Akoby neboli! Veronika Dianišková, Zuzana Fapšová... sú ich desiatky, vynárajú sa ako lietajúce ryby z mora... (nech mi prepáčia všetky, ktoré tu nemenujem). Toto sa nedá zadržať! Je to fascinujúce. Nikdy nebolo toľko básnikov ako teraz.

Dana Podracká
Foto Milan Richter

KNIŽNÁ REVUE, dvojtýždenník o nových knihách. Vydáva Literárne informačné centrum v spolupráci so Združením vydavateľov a kníhkupcov SR. Šéfredaktorka PhDr. Margita Bíziková, zástupca šéfredaktorky PhDr. Radoslav Matejov, redaktorka PhDr. Marta Bábiková. Adresa redakcie: Knižná revue, Námestie SNP 12, 812 24 Bratislava, tel.: 02/529 20 272, e-mail: krevue@litcentrum.sk, www.litcentrum.sk. Sadzba: SAPAC, spol. s r.o., Bratislava. Tlač: DOLIS, s.r.o., Bratislava. Vizuál: 3H creative studio, s.r.o., Bratislava, www.3hcreative.sk.
Rozširuje MEDIAPRINT-KAPA, PRESSEGROSSO, a.s. Objednávky na predplatné prijíma ARES, Banšelova 4, 821 04 Bratislava, tel.: 02/4341 46 65 a L.K. PERMANENT, spol. s r.o., Poštový priečinok 4, 834 14 Bratislava 34, tel.: 02/4445 37 11. Neobjednané rukopisy sa nevracajú. Reg.č.: 243/90, MIČ: 49 315. Podávanie novinových zásielok povolené RPP Ba-Pošta 12 dňa 21.10.93, č.j. 129/93.